

ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗА УПРАВЉАЊЕ МИГРАЦИЈАМА НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ РУМА

2025 - 2029.

Општина Рума, фебруар 2025. године

Шта је Локални акциони план за управљање миграцијама на територији општине Рума?

Локални акциони план за управљање миграцијама на територији општине Рума (даље у тексту ЛАП) представља оперативни план за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица, повратника по Споразуму о реадмисији, тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса, лица која су добила азил, ирегуларних миграната, радника миграната, лица у оквиру циркуларних миграција, дијаспоре и Срба у региону (даље у тексту *мигранти*).

Локални акциони план за управљање миграцијама на територији општине Рума посматрамо као резултат процеса планирања или планску одлуку којом су дефинисани основни начини остваривања циљева развоја ове области живота локалне заједнице.

Миграција је добровољно или принудно напуштање државе порекла или боравка, ради привременог боравка или сталног настањенја у Републици Србији и добровољно или принудно напуштање Републике Србије ради привременог боравка или сталног настањенја у другој држави (спољња миграција), као и промена пребивалишта унутар територије Републике Србије (унутрашња миграција).

Управљање миграцијама подразумева прикупљање, анализу, обраду, организовање, размену, чување и заштиту података релевантних за управљање миграцијама, успостављање јединственог система и механизма размене података, утврђивање и предлагање циљева, приоритета и мера за спровођење миграционе политике те координацију свих органа који обављају послове везане за миграције.

Миграције становништва су веома сложен друштвени феномен који, уз природни прираштај, непосредно утичу на размештај становништва и популациону политику неког простора и од суштинског су значаја за разумевање развојних процеса неке земље.

Србија је традиционално емиграционо подручје, али је у последњих неколико деценија карактерише повећана унутрашња миграција и урбанизација, из мање развијених подручја ка регионалним центрима тј. већим градовима.

Како се наводи у Стратегији о економским миграцијама 2021-2027, Република Србија се суочава са великим проблемом интензивних спољних миграција домаћег становништва, ниском стопом наталитета чија је вредност знатно испод потреба замене генерација што даље резултира биолошком и укупном депопулацијом. Проблем демографског дефицита је постао социјално, економско, политичко и национално питање, које не само да утиче на социо-економске, културне и развојне потенцијале земље, већ угрожава и саме основе биолошког опстанка становништва.

За разлику од прошлих времена, из Републике Србије се у највећој мери исељава најчешће младо и високообразовано становништво што има изразито негативне последице на понуду квалификоване радне снаге и свеукупни економски развој. Такође, све већа концентрација радно и репродуктивно способног становништва у већим градовима десеткује популационо мања места која углавном постају неразвијена, сиромашна и социјално искључена са slabим развојним потенцијалом.

Избеглица је, према Конвенцији УН о статусу избеглице (1951), особа која из основаног страха да ће бити прогоњена због своје расе, националне припадности, припадности одређеној друштвеној групи или због политичког уверења, напустила своју државу и не може, или због поменутог страха не жели да се у њу врати. Појам избеглице је Протоколом из 1967. године, проширен и на особе које су биле изложене ратним страдањима или другим облицима насиља и зато одлучиле или биле принуђене да напусте своју државу.

Статус избеглице у Републици Србији, Комесаријат за избеглице и миграције признаје у складу са Законом о избеглицама („Службени гласник РС”, број 18/92, „Службени лист СРЈ”, број 42/02 - СУС и „Службени гласник РС”, број 30/10).

Интерно расељена лица су она које су биле присиљене да напусте своје домове, али су остале у границама своје државе. Разлози због којих су били присиљени да напусте своје домове могу бити различити: рат, насиље, угрожавање људских права, политички прогон или природне катастрофе (земљотрес, поплава и сл.). Зато што се налазе у границама своје земље, могућности њихове међународне заштите су ограничене. Иако их, за разлику од избеглица, не штити Специјална конвенција УН, и даље их штите национални закони, међународно хуманитарно право и међународни правни акти у области људских права.

Повратник по основу Споразума о реадмисији је држављанин Републике Србије за чији повратак је надлежни орган дао сагласност по основу Споразума о реадмисији које је закључила Република Србија.

То су лица која су добровољно или присилно враћена из држава у којима су неосновано боравила (одбијен захтев за азил, истекла виза) у земље порекла, на основу потписаног споразума о реадмисији између Европске заједнице и Републике Србије.

Споразум између Републике Србије и Европске уније о реадмисији лица која незаконито бораве који је ступио на снагу 01. јануара 2008. године, уговорне стране су регулисале процедуру повратка особа које не испуњавају или више не испуњавају услове за улазак или боравак на територији државе уговорнице.

Тражиоци азила / лица која траже азил су лица која поднесу захтев за азил на територији Републике Србије, а о чијем захтеву није донета коначна одлука. То значи да су та лица, у складу са важећом законском регулативом, на територији Републике Србије затражила неки од видова међународне заштите на законом прописан начин. У складу са одредбама Закона које се односе на смештај и обезбеђивање основних животних услова за лица која траже азил Влада Републике Србије оснива центре у којима они бораве и у буџету обезбеђује средства за функционисање центара.

Лица која су добила азил су лица која имају право на боравак и заштиту које има странац којем је, одлуком надлежних органа, одобрено право на уточиште или супсидијарну заштиту.

Уточиште - право на боравак и заштиту које се даје избеглици на територији Републике Србије за кога надлежни орган утврди да оправдано страхује од прогона у држави порекла или држави уобичајеног борава.

Супсидијарна заштита – заштита коју Република Србија одобрава странцу који би у случају повратка у државу порекла или државу уобичајеног борава био изложен трпљењу озбиљне неправде и који не може или који се због такве опасности не жели ставити под заштиту те државе.

Привремена заштита је заштита која се одобрава одлуком Владе у случају масовног прилива расељених лица која се не могу вратити у државу свог порекла или државу уобичајеног борава.

Мигранти у потреби без утврђеног статуса су на територију Републике Србије ушли из суседних земаља, а пореклом су из ратом захваћених подручја Блиског Истока и Африке. У складу са појачаним приливом миграната, Влада Републике Србије је 18. јуна 2015. године, основала Радну групу за решавање проблема мешовитих миграционих токова коју чине министри пет ресорних министарстава, укључујући представника Комесаријата за избеглице и миграције. Радна група је формирана са задатком да прати, анализира и разматра питања мешовитих миграционих токова у Републици Србији са посебним освртом на проблеме у овој области, даје анализе стања и предлоге мера за решавање уочених проблема и усклађивање ставова надлежних државних органа и других организација и институција које се баве питањем мешовитих миграционих токова.

Ирегуларни мигранти су лица која су незаконито ушла на територију Републике Србије и лица која незаконито бораве у Републици Србији.

Радници мигранти су лица која траже посао, јесу запослена или су била запослена у месту које је више или мање удаљено од места његовог становања. Радник мигрант може обављати посао унутар граница сопствене државе, а може и да одлази на рад у друге земље.

Циркуларна миграција је привремено и обично понављајуће кретање лица између матичне области и области дестинације, обично у сврху запослења. Она представља устаљени образац мобилности становништва, било да се ради о међудржавној или рурално-градској.

Дијаспора и Срби у региону – према Закону о дијаспори и Србима у региону (члан 2. став 1.), дијаспора обухвата држављане Републике Србије који живе у иностранству, припаднике српског народа и исељенике са територије Републике Србије и региона, као и њихове потомке. Према томе, дијаспору чине сви припадници српског народа и лица српског порекла, независно од места рођења и дужине боравка у иностранству. Срби у региону су припадници српског народа који живе у Словенији, Хрватској, Босни и Херцеговини, Црној Гори, Северној Македонији, Румунији, Албанији и Мађарској.

Жртва трговине људима је свако физичко лице подвргнуто трговини људима. Трговина људима је врбовање, превоз, пребацивање, предаја, продаја, куповина, посредовање у продаји, скривање или држање другог лица, уз примену силе или претње, довођењем у заблуду или одржавањем у заблуди, злоупотребом овлашћења, поверења, односа зависности, тешких прилика другог, задржавањем личних исправа или давањем или примањем новца или друге користи, у циљу експлоатације његовог рада, принудног рада, вршења кривичних дела, проституције или друге врсте сексуалне експлоатације, просјачења, употребе у порнографске сврхе, успостављања ропског или њему сличног односа, ради одузимања органа или делова тела или ради коришћења у оружаним сукобима.

Смештена на "Балканској рути" Србија је постала последњих година важна тачка за мигранте из земаља Блиског истока, Африке и Азије ка региону Западног Балкана и даље ка земљама западне Европе. Такве ситуације рађају погодно тле за експлоатацију миграната од стране организованих криминалних група и индивидуалних починилаца и линија разграничења између кријумчарења миграната и трговине мигрантима често постаје нејасна.

Усвајањем "Стратегије превенције и сузбијања трговине људима, посебно женама и децом и заштите жртава 2017-2022.година" поправљено је стање у овој области, али и даље у Србији постоје скоро све форме трговине људима (сексуална експлоатација, радна експлоатација, принуда на просјачење, принуда на вршење кривичних дела, принудни бракови са елементима експлоатације и др).

Статистичка анализа показује на велики удео домаћих држављана жртава трговине људима којима је трговано у оквиру граница Србије, пораст броја деце жртава трговине људима, појаву дуалне или вишеструке експлоатације жртава као и пораст броја домаћих држављана жртава трговине људима у иностранству и то мушкараца жртава радне експлоатације у индустрији грађевине и жена жртава експлоатације у проституцији.

Стратешки оквир ЛАП-а одређен је у складу са политиком и правцима деловања дефинисаним у сету докумената донетим на националном и локалном нивоу а од значаја су за управљање миграцијама.

У циљу координираног рада, коришћења научених лекција и најбољих пракси, овај ЛАП узима у обзир постојеће пројекте изградње капацитета на локалном нивоу, а нарочито оне који су у домену социјалне, економске и стамбене политике.

Локални акциони план за управљање миграцијама доноси се за период од пет година.

Процес израде ЛАП-а за управљање миграцијама на територији општине Рума, заснивао се на интерактивном приступу чије су основне методолошке карактеристике да је :

Локални – спроведен је у локалној заједници и уважава локалне специфичности;

Партиципативан – укључио је различите битне актере процеса друштвено организоване подршке избеглим, ИР лицима и повратницима у локалној заједници;

Утемељен на реалним околностима, расположивим ресурсима и потребама унапређења положаја различитих категорија миграната;

Прилагођен ситуацији у локалној заједници, актерима и позитивној промени којој се тежи;

Користи савремене методе планирања и анализе свих важних елемената потребних за доношење одлука;

Подстиче одговоран однос различитих друштвених актера у локалној заједници.

За потребе процеса, прикупљања и анализу основних података о положају и потребама избеглих, ИР лица, повратника, лица која су добила азил, ирегуларних миграната, радника миграната, лица у оквиру циркуларних миграција, дијаспоре и Срба у региону коришћени су следећи извори: резултати интервјуа са потенцијалним корисницима и састанака са локалним актерима, статистички подаци, различити извештаји и документи, подаци Комесаријата за избеглице и миграције Републике Србије, Општинског повереништва за избеглице и миграције, Центра за социјални рад, Црвеног крста, извештаји Министарства унутрашњих послова, локалних невладиних организација као и подаци са терена доступни Повереништву за избеглице и миграције и Савету за управљање миграцијама и трајна решења.

Процес израде плана спроведен је током 2024.године.

Захвалност учесницима/цама у процесу локалног акционог планирања

Носилац процеса израде и предлагач овог Локалног акционог плана је **Савет за управљање миграцијама и трајна решења општине Рума**.

У складу са Чланом 12. Закона о управљању миграцијама формиран је Савет за управљање миграцијама и трајна решења (у даљем тексту Савет) кога чине представници локалне самоуправе и институција система које се на локалном нивоу баве питањима миграната, невладиних организација које делују у локалној заједници и Комесаријата за избеглице и миграције Републике Србије.

Улога и надлежност Савета за миграције је да:

- прати и извештава Комесаријат за избеглице и миграције Републике Србије као и органе управљања општине о миграционим кретањима на територији општине;
- предлаже програме, мере и планове активности ради ефикасног управљања миграцијама;
- координира радом органа на локалном нивоу чији је рад значајан за област управљања миграцијама;
- пружа податке од значаја за израду стратешких докумената из области миграција, размењује информације и учествује на састанцима од значаја за процес планирања;
  - активно учествује у изради и иновирању Локалног акционог плана, дефинише коначни текст документа и предлаже га надлежним органима на усвајање;
- обезбеди потребне податке непосредно од циљних група и социјалних актера у систему подршке избеглим, интерно расељеним лицима, повратника по основу Споразума о реадмисији и миграната у потреби без утврђеног статуса;
  - креира планове и конкретне мере унапређења положаја избеглих, интерно расељених лица, повратника, тражиоца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса;
- размењује информације и учествује на састанцима од значаја за процес планирања;
- примењује усвојене методе планирања током процеса планирања;
- дефинише циљеве, правце развоја и сарађује са различитим релевантним локалним и републичким актерима;
- планира праћење и оцењивање успешности примене Локалног акционог плана;
- унапређује сопствене капацитете за планирање кроз одговарајуће обуке;
- предузима друге послове у области управљања миграцијама на територији општине у складу са Законом о управљању миграцијама.

Савет за управљање миграцијама и трајна решења чине:

1. **Душан Љубишић** – председник општине Рума – председник Савета
2. **Саша Пејовић** – шеф кабинета председника општине Рума – члан Савета
3. **Никола Ђуричић** - начелник Општинске управе општине Рума – члан Савета
4. **Милош Кулпинац** – Центар за социјални рад – члан Савета
5. **Маријана Грабић** – Национална служба за запошљавање – чланица Савета
6. **Милан Мијалчић** – начелник Полицијске управе Рума – члан Савета
7. **Милица Радоњић** – повереница за избеглице и миграције општине Рума – чланица Савета
8. **Јелена Стојанац Мравчевић** – директорица Дома здравља – чланица Савета
9. **Марко Ђулибрк** – Црвени крст – члан Савета
10. **Данијела Тадић** – координаторка за инклузију Рома – чланица Савета
11. **Ивана Орловић Зличић** - Шеф Одељења за друштвене делатности - члан.

Остали актери укључени у сам процес локалног акционог планирања су били представници различитих институција, организација и група, који су учествовали у консултативном процесу.

Захваљујемо се свим учесницима израде овог стратешки важног документа, а посебну захвалност дугујемо Комесаријату за избеглице и миграције Републике Србије на стручној подршци у изради Локалног акционог плана.

Подршку за израду локалних акционих планова за управљање миграцијама Комесаријат је обезбедио у оквиру пројекта "Јачање капацитета и партнерства за управљање миграцијама у Србији", а за који је средства обезбедила Влада Швајцарске, посредством Швајцарске агенције за развој и сарадњу (SDC) и Међународне организације за миграције (ИОМ).

РЕЗИМЕ

ЛАП за управљање миграцијама на територији општине Рума 2025 - 2029. је плански документ усмерен на проналажење ефикасних и одрживих решења за питања избеглих, ИР лица, повратника, тражилаца азила, миграната у потреби без утврђеног статуса у локалној заједници, лица која су добила азил, ирегуларних миграната, радника миграната, лица у оквиру циркуларних миграција, дијаспоре и Срба у региону.

Овај документ је усмерен према свим особама које су биле изложене присилним миграцијама и егзистенцијалним потешкоћама које то ствара, а живе на територији општине Рума, с напоменом да се први пут Локални акциони план не односи само на избеглице већ и на домицилно становништво.

Њиме се утврђују општи и специфични циљеви везани за решавање проблема избеглих, ИР лица, повратника, тражилаца азила, миграната у потреби без утврђеног статуса у локалној заједници, лица која су добила азил, ирегуларних миграната, радника миграната, лица у оквиру циркуларних миграција и дијаспоре и Срба у региону.

Општи циљ Локалног акционог плана је управљање миграцијама на свеобухватан начин како би се створили услови за испуњење секторских циљева као што су: заштита права миграната, стварање амбијента за коришћење позитивних развојних потенцијала миграција и дијаспоре и ублажавање негативних ефеката одлива становништва.

На основу овако постављеног општег циља, формулисани су специфични циљеви који су релевантни за остваривање општег циља у периоду од 2025. до 2029.године.

Специфични циљ 1: У периоду од 2025. до 2029.године стамбено збринути најмање 15 породица избеглих, ИР лица и повратника кроз пројекте откупа сеоских кућа или других одговарајућих непокретности са мали грантом грађевинског материјала за адаптацију непокретности;

Специфични циљ 2: У периоду од 2025. до 2029.године стамбено збринути најмање 50 породица избеглих, ИР лица и повратника кроз пројекте доделе пакета грађевинског материјала за завршетак започетог стамбеног објекта или адаптацију постојећег;

Специфични циљ 3: У периоду од 2025. до 2029.године економски оснажити најмање 25 породица избеглих, ИР лица и повратника кроз програме доходних активности;

Специфични циљ 4: У периоду од 2025. до 2029.године континуирано радити на стварању услова за јачање толеранције, комуникације и разумевања културолошких различитости и отклањање предрасуда према мигрантима кроз низ едукативних, спортских, културно-уметничких радионица и других сличних активности;

Специфични циљ 5: Успоставити и ојачати везе и сарадњу са припадницима дијаспоре на територији општине Рума, пре свега кроз идентификацију истих и креирање базе података и корисника, организовање састанака и сусрета са представницима ЈЛС;

Специфични циљ 6: Ојачати капацитете ЈЛС и успоставити повољну климу за развој предузетништва у циљу ублажавања негативних ефеката одлива становништва;

Специфични циљ 7: Умрежити локалне институције и све релевантне органе које се баве трговином људима, подизање нивоа свести грађана кроз трибине и медијске кампање о томе како препознати трговину људима и коме се обратити.

Приоритетне циљне групе овог плана су:

- Породице избеглица, интерно расељених и повратника, тражиоца азила и миграната без утврђеног статуса **са нерешеним стамбеним питањем**, нарочито вишечлане и вишегенерацијске

породице, старачка домаћинства, укључујући самце, породице које имају члана који је особа са инвалидитетом, хронично болестан или дете са сметњама у развоју, жртва породичног насиља или трговине људима;

- Незапослена радно способна избегла лица, интерно расељена и повратници, као и лица и домаћинства са минималним примањима или без сталних примања;

- Малолетно лице, странац, без пратње родитеља или старатеља тј. дете млађе од 18 година које се нашло изван своје земље порекла услед тражења азила, због страха од прогањања или непостојања заштите услед кршења људских права, оружаног сукоба или немира у земљи порекла, жртве трговине људима, ради сексуалног и другог искоришћавања или бекства од сиромаштва у земљи порекла, малолетна деца без пратње на смештају у центру;

- Тражиоци азила и мигранти у потреби без утврђеног статуса;

- Радно способно становништво;

- Дијаспора и повратници из иностранства;

- Потенцијалне жртве и жртве трговине људима.

Приоритетни проблеми овог плана су:

- Нерешено стамбено питање,

- Незапослетност;

- Недостатак материјалних средстава за живот;

- Здравствени проблеми;

- Образовање и интеграција у нови културолошки поредак.

Детаљан годишњи буџет за сваку следећу годину примене ЛАП-а биће урађен на основу разрађених годишњих планова за те године.

Средства за реализацију овог ЛАП-а обезбеђиваће се из различитих извора: делом из буџета републике и локалне самоуправе, делом из донаторских буџета, делом из пројеката који ће се развити на основу овог ЛАП-а, као и из других доступних извора.

Реализација пројектних активности, као и оцена успешности примене ЛАП-а и доношења евентуалних корективних мера дефинисани су планом мониторинга (праћења) и евалуације (оцењивања).

У току периода имплементације, припремаће се редовни годишњи извештаји, а локална јавност ће се редовно обавештавати о свим спроведеним активностима.

Поглавље 1.

ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ОПШТИНИ РУМА

Општина Рума се налази у централном делу Срема, ограничена рекама Савом и Дунавом, на надморској висини од 111 метара и површини од 582 км² (16,69% од укупне површине сремског округа). Територија Општине има облик неправилне осмице, а дужа осовина (око 36 км) поклапа се са правцем север-југ: у северном делу широка је око 26 км, у средишњем делу (око аутопута Е-70) територија је сужена на око 6 км, а у јужном делу се проширује на око 15 км.

Општина Рума, према подацима из 2018.године, има 51.639 становника, односно 17,3% укупног броја становника Срема. Административно је подељена на 20 месних заједница (4 градске и 16 сеоских). Према националном опредељењу најбројнији су Срби, а затим следе припадници националних мањина Хрвати, Мађари, Немци итд.

Рума је смештена између наша два највећа града Београда (65 км) и Новог Сада (35 км), у близини аеродрома "Никола Тесла" Београд (30 км).

Данас је Рума један од привредних и културних центара Срема и њена данашња економска улога одраз је њене богате историје предузетништва, а индустрија, занатство, трговина и пољопривреда чине јаку економску подлогу за даљи развој и напредак општине.

Рума је град који се ствара и развија 250 година, има традицију образовања дугу 240 година. Постала је позната по надалеко чувеној Гимназији. Данас има 11 основних школа, 4 средње и нижу музичку школу.

Основна одлика привреде у Општини Рума је њена разноликост која се огледа у заступљености пољопривреде, грађевинарства, индустрије, саобраћаја, трговине и угоститељства, комуналних и других делатности. Приватно предузетништво, нарочито у области производних делатности налази се на узлазној путањи.

Путна мрежа Општине је добро развијена, струја и вода су у сваком домаћинству, гасификација је завршена на територији целе Руме и већем делу села.

Општина Рума сада акценат ставља на заштиту животне средине, утврђивање нивоа загађености ваздуха и оцене утицаја загађеног ваздуха на здравље људи и животну средину.

У фази реализације су пројекти за обнављање и подизање зелених површина и заштиту вода. Активности се усмеравају на очување и заштиту природе са израженим еколошким, васпитним, образовним, туристичким и рекреативним значајем.

На територији Општине Рума налази се 17 насељених места, укључујући сам град, у којима живи 54.339 становника.

Кленак
Путинци
Хртковци
Платичево
Никинци
Буђановци
Добринци
Вогањ

Грабовци
Краљевци
Стејановци
Жарковац
Витојевци
Доњи Петровци
Мали Радинци
Павловци

Поглавље 2.

ОПШТИ ПОЛОЖАЈ МИГРАНАТА

У основне проблеме миграната убрајају се:

- Нерешено стамбено питање је кључни проблем миграната на територији општине Рума, а додатно га оптерећује статус имовине ових лица у земљи порекла који је највећем броју случајева није решен. Приватна имовина углавном је уништена или значајно оштећена, а обнова ове имовине иде веома споро, што овој популацији значајно отежава располагање истом. Мањи број лица са подручја Босне и Херцеговине и Хрватске је успео да поврати своју имовину или своје станарско право.
- Висок степен незапослености миграната, због неадекватне образовне структуре неприлагођене локалној привреди, као и низак степен образовања, посебно код повратника по Споразуму о реадмисији. Због ниског степена образовања и неквалификованости овој популацији је веома тешко да нађе стално запослење. Већина избеглих и интерно расељених баве се привременим и повременим пословима који нису регистровани и другим облицима стицања зараде у сивој економији. Један број ових лица су особе са инвалидитетом, што осим ниског степена квалификација такође утиче на слабу конкуретност на тржишту рада, односно смањује степен њихове запошљивости. Део корисника такође има административних потешкоћа у прибављању доказа о стеченој квалификацији у матичним земљама, као и доказа о оствареном радном стажу или праву на пензију. У повратничким домаћинствима, у највећем броју случајева ниједан од чланова домаћинства није формално запослен, а на црно ради тек неколицина, што такође води повећању ризика од социјалне искључености.
- Висок степен сиромаштва корисника који је логична последица околности под којима живе (недостатак материјалних средстава, трошкови везани за закуп стана, школовање деце и др.).
- Недовољни и неодговарајући социјално материјални подстицаји за интеграцију миграната услед недостатка адекватних програма, као и још увек присутних утицаја рата - посттрауматски ратни синдром, затвореност у тзв. неформалне групе (дружење са мештанима из истог села, регије из земље из које су избегли).
- На територији општине Рума живи и већи број избегличких и интерно расељених породица које су започеле градњу стамбених објеката, али немају могућности да завршетаку градње.
- Проблеми правне природе које се састоје у тешкоћама око прибављања различитих докумената из државе порекла, права из пензионог и инвалидског осигурања, као и права на социјалну и здравствену заштиту.
- Депопулација и старење становништва.

Сиромаштво миграната је вишеструко по својој природи - проблеми у приступу основним људским правима (као што су својина, документа, слобода кретања) и услугама (приступ здравственој заштити, социјалној помоћи, образовању итд.), разним правним проблемима и психосоцијалним проблемима услед друштвеног искључења и маргинализације.

Нагла промена социјалног, економског и културног контекста у ком живе ставио их је у позицију ускраћености бројних ресурса: прихода, имовине, друштвених мрежа и егзистенцијалне сигурности.

Због дугог периода ратова, политичких тензија и честих промена економске ситуације у региону услова за повратак у земљу порекла и лоше економске ситуације у региону они још увек нису у стању да донесу јасну одлуку о својој будућности - да ли да остану у Србији, да се врате у земљу порекла или оду у неку другу земљу.

Према подацима Комесаријата за избеглице и миграције Републике Србије на дан 20. јуна 2023.године, на територији општине Рума регистровано је 605 избеглица, односно 192 интерно расељених лица.¹

Број избеглица односно лица која су у неком моменту имала статус избеглице на територији општине Рума је знатно већи, али прецизнија евиденција не постоји управо због честих промена места пребивалишта/боравишта корисника на територији Републике Србије али и ван ње, при чему корисници нису увек у обавези да пријаве промену Повереништву за избеглице и миграције.

У складу са Националном стратегијом за смањење сиромаштва, као и демографском ситуацијом у Општини Рума у смислу негативних демографских трендова, и њеним социјалним профилем, потребно је, систематски и плански супротставити се оваквим трендовима, између осталог и активним мерама стамбеног збрињавања најугорженијих категорија избеглица, интерно расељених лица и других миграната у Општини Рума.

Поглавље 3.

АНАЛИЗА СТАЊА

Ово поглавље обухвата четири врсте квалитативних анализа:

1. Анализу документације релевантне за питања и проблеме миграната;
2. Анализу заинтересованих страна;
3. Анализу стања (техником SWOT анализе);
4. Анализу проблема са закључцима.

3.1. Анализа релевантне документације

Преглед документације обухватио је неке од неколико кључних међународних општеприхваћених правила и конвенција, затим актуелни национални правни и стратешки оквир, као и најважнија локална стратешка документа усвојена на локалу, релевантна за ову област управљања миграцијама.

Међународни оквир

Међународно миграционо право обухвата правила међународног права која се односе на све категорије миграната. С обзиром да на међународном плану не постоји скуп норми које се односе директно на мигранте, примењују се одредбе различитих међународних уговора. Република Србија је страна потписница следећих међународних декларација и уговора који се посредно или непосредно односе на мигранте:

- 1948 Универзална декларација о људским правима
- 1951 Конвенција о статусу избеглица и пратећи Протокол 1967;
- Међународни пакт о грађанским и политичким правима;
- Међународни пакт о економским, социјалним и културним правима;
- Међународна конвенција о укидању свих облика расне дискриминације;
- Конвенција о правима детета;
- Конвенција о правном положају лица без држављанства („Службени лист ФНРЈ–Међународни уговори и други споразуми”, број 9/59)
- „Водећи принципи Уједињених нација о интерном расељењу”(1998/2004)
- Глобални компакт о сигурним, уређеним и регуларним миграцијама ;
- УН Агенда 2030 за одрживи развој ;

¹ <https://kirs.gov.rs/media/uploads/1Stanje%20izb-ir1%20po%20opstinama%202023.pdf>

- Споразум о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица и Републике Србије („Службени гласник РС”, број 83/08)
- Европска конвенција за људска права (1950) – Савет Европе;
- Конвенција Савета Европе о борби против трговине људима;

Национални законодавни оквир од значаја за питања управљања миграцијама је садржан у следећим документима:

- Закон о избеглицама („Службени гласник РС”, број 1/92, „Службени лист СРЈ”, број 42/2002-одлука СУС и „Службени гласник РС”, број 30/2010);
- Закон о управљању миграцијама („Службени гласник РС”, број 107/2012);
- Закон о азилу и привременој заштити („Службени гласник РС”, број 24/2018);
- Закон о странцима („Службени гласник РС”, број 24/2018 и 31/2019);
- Закон о држављанству Републике Србије („Службени гласник РС”, бр. 135/04, 90/07 и 24/18)
- Закон о раду („Службени гласник РС”, бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13, 75/14, 13/17 – Одлука УС РС 113/17 и 95/18 – Аутентично тумачење)
- Закон о Црвеном крсту Србије („Службени гласник РС”, број 107/2005);
- Закон о матичним књигама („Службени гласник РС”, бр. 20/09, 145/14 и 47/18)
- Закон о личној карти („Службени гласник РС”, бр. 62/06, 36/11 и 53/21)
- Закон о пребивалишту и боравишту грађана („Службени гласник РС”, број 87/11)
- Закон о социјалној заштити („Службени гласник РС”, број 24/2011 и 117/2022-одлука УС);
- Закон о локалној самоуправи („Службени гласник РС”, број 129/2007, 83-2014-др. Закон, 101/2016-др. закон, 47/2018 и 111/2021 - др. закон);
- Закон о дијаспори и Србија у региону („Службени гласник РС”, број 88/09);
- Закон о потврђивању Споразума између Републике Србије и Европске заједнице о реадмисији лица која незаконито бораве („Службени гласник РС – Међународни уговори”, број 102/07);

Национални стратешки документи од значаја за питања избеглих, интерно расељених лица и повратника су:

- Национални план за интеграцију Републике Србије у Европску унију
- Стратегија за управљање миграцијама („Службени гласник РС”, број 59/2009);
- Стратегија о економским миграцијама Републике Србије за период 2021–2027. године („Службени гласник РС”, број 21/2020);
- Стратегија за решавање питања избеглица и интерно расељених лица за период од 2015. до 2020. године („Службени гласник РС”, број 62/2015);
- Стратегија реинтеграције повратника по основу Споразума о реадмисији („Службени гласник РС”, број 15/2009);
- Стратегија очувања и јачања односа матичне државе и дијаспоре и матичне државе и Срба у региону („Службени гласник РС”, бр. 4/11 и 14/11);
- Стратегија запошљавања у Републици Србији за период од 2021. до 2026. године („Службени гласник РС”, број 18/21-4 и 36/21);
- Стратегија супротстављања ирегуларним миграцијама у Републици Србији период 2018. до 2020. године („Службени гласник РС”, број 105/2018);
- Стратегија за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији за период од 2022. до 2030. године („Службени гласник РС”, број 23/2022);
- Национална стратегија социјалног становања („Службени гласник РС”, број 13/2012);
- Стратегија одрживог опстанка и повратка на Косово и Метохију („Службени гласник РС”, број 32/2010);
- Стратегија за родну равноправност 2021-2030
- Стратегија подстицања рађања 2018
- Национална Стратегија за младе 2015-2025
- Стратегија превенције и сузбијања трговине људима, посебно женама и децом и заштита жртава 2017-2022
- Стратегија развоја образовања у Србији до 2030. године,
- Стратегија превенције и заштите од дискриминације 2022-2030,

- Стратегија пољопривреде и руралног развоја Републике Србије за период 2014–2024. године („Службени гласник РС“, број 85/14);
- Стратегија за смањење сиромаштва (2003);
- Национална стратегија одрживог развоја (2008);
- Национални план акције за децу;
- Национални програм за интеграцију Србије у Европску унију;
- План реаговања у случају повећаног прилива миграната са проценом потреба (2015. година);
- Одлука о пружању привремене заштите у Републици Србији расељеним лицима која долазе из Украјине "Службени гласник РС", бр. 36 од 18. марта 2022, 21 од 17. марта 2023.

Актуелни законски оквир за питања избеглица је Закон о избеглицама. С обзиром на уочену потребу да тај Закон боље прати актуелне потребе и питања избеглица, у мају 2010. године усвојен је закон о изменама и допунама Закона о избеглицама. Уз то, 8. новембра 2012. године, усвојен је Закон о управљању миграцијама који на свеобухватан начин уређује питање управљања миграцијама.

Национална стратегија за решавање питања избеглих и интерно расељених лица (2002 и ревизија из марта 2011. године) дефинише основне правце деловања – обезбеђивање услова за повратак и локалну интеграцију, што је потпуно у складу са међународно прихваћеним циљевима за решавање положаја ове групе.

Национална стратегија за управљање миграцијама дефинише планско и организовано управљање миграцијама пружањем спољних и унутрашњих миграционих кретања, и спровођење активности које ће довести до подстицања регуларних и сузбијања нерегуларних миграција, као и решавање проблема избеглица и ИРЛ, ефикасан и ефективни прихват и одржива социо-економска реинтеграција повратника - грађана Републике Србије по споразуму о реадмисији.

Стратегија економских миграција Републике Србије – покрива низ тема у вези са феноменом економских миграција, њиховим управљањем, корелацијом миграција и развоја, као и улогом дијаспоре као покретача (локалног) развоја. Кључне циљне групе су радно способно становништво, дијаспора, повратници из иностранства и странци различитих образовних профила. Општи циљ Стратегије је стварање привредног и друштвеног амбијента за успоравање одласка радно способног становништва, јачање веза са дијаспором, подстицање повратних и циркуларних миграција, као и привлачење странаца различитих образовних профила.

Национална стратегија реинтеграције повратника по споразуму о реадмисији (2009) утврђује приоритетне области, као што су: издавање личних докумената, решавање питања смештаја, стварање могућности за запошљавање и остваривање других права, као што су права на здравствену заштиту, образовање, социјалну заштиту и породично-правну заштиту итд. Одсуство координације и размене информација о повратницима представља озбиљну сметњу у регистрацији лица која се враћају по основу реадмисије, утврђивању њихових потреба и пружања адекватне заштите ради њиховог укључивања у нову средину;

Остале наведене националне стратегије пружају основу и дају смернице за развијање мера и акција у области локалне интеграције избеглих и интерно расељених лица, односно локалне реинтеграције повратника, којима се може допринети унапређењу њиховог животног стандарда и укупног друштвеног положаја. као и актуелни законски оквир који регулише питања избеглих и расељених лица у Републици Србији и то:

Локална планска и акциона документа значајна за област управљања миграцијама су:

- План развоја Општине Рума 2021-2030. године;
- Одлука о социјалној заштити и Одлука о изменама и допунама Одлуке о социјалној заштити у општини Рума од 2020. године.

3.2. Анализа заинтересованих страна

Кључне заинтересоване стране за унаређивање положаја миграната су:

- крајњи корисници ЛАПa (различите категорије миграната) и
- кључни актери у решавању проблема миграната

Крајњи корисници услуга ЛАПa су: избеглице, интерно расељена лица, повратници по Споразуму о реадмисији, тражиоци азила, мигранти у потреби без утврђеног статуса, ирегуларни мигранти и мигранти радници, економски мигранти и остале мигрантске категорије (дијаспора, жртве трговине људима).

Кључни актери, односно партнери у решавању проблема различитих категорија су:

Локална самоуправа
Повереништво за избеглице и миграције
Центар за социјални рад
Црвени крст
Национална служба за запошљавање
Дом здравља
Комесаријат за избеглице и миграције Републике Србије
Фонд за избегла, расељена лица и сарадњу са Србима у региону

ЛОКАЛНА САМОУПРАВА

- **Кључни актер и његове основне катактеристике:**

- Позиција и моћ у локалној заједници;
- Законом предвиђено да у расподелу средстава предвиди и средства за материјално обезбеђење у виду једнократних помоћи;
- У оквиру Одељења за друштвене делатности решава лична стања грађана па тако и миграната;
- Позиције у буџету намењена за ове сврхе;

- **Потребе и интереси кључног актера:**

- Интегрисати мигранте који желе да остану у локалној средини са локалним становништвом
- Политичка воља за јачањем Општине у циљу успешнијег решавања социјалних проблема свих грађана па тиме и избеглих, ИР лица и осталих миграната.

- **Капацитети кључног актера:**

- Људски капацитети
- Буџет

- **Мотив кључног актера:**

- Трајно решење проблема избеглих, ИР лица и повратника, тражиоца азила и осталих миграната
- Искришћавање развојног потенцијала миграција и ублажавање њихових негативних ефеката.

У оквиру општинске управе Општине Рума од 1992. године, тачније Одељењу за друштвене делатности, постоји Повереништво за избеглице и миграције.

Повереништво за избеглице и миграције врши поверене послове, пружа подршку избеглим, интерно расељеним лицима и осталим мигрантима, кроз различите видове програма.

На основу дугогодишњег искуства и знања Повереништво се директно бави решавањем многобројних проблема миграната, како административних тако и личних.

ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД

- **Кључни актер и његове основне катактеристике:**

Вишефункционална стручна установа социјалне заштите. Усмерава, посредује и пружа заштиту деци са инвалидитетом, деци без родитеља, смештај деце у хранитељске породице, одређује старатељство над децом, ради са децом која су у сукобу са законом, са старијим малолетницима против којих је покренут прекршајни поступак и са њиховим породицама.

Центар за социјални рад се бави и материјално необезбеђеним старим лицима, доделом МОП-а, једнократне новчане помоћи, туђе неге, старатељством за лица решена пословне способности, заштита старих и омладине од злостављања и занемаривања.

Наведене активности усмерене су на домицилно становништво као и на мигранте, као посебну социјалну групу.

- **Потребе и интереси кључног актера:**

- Смањење броја миграната корисника разних облика социјалне помоћи

- **Капацитети кључног актера:**

- Људски капацитети (стручна знања)

- Финансијска средства намењена у ове сврхе.

- **Мотив кључног актера:**

- Трајно решење проблема миграната.

ЦРВЕНИ КРСТ

- **Кључни актер и његове основне катактеристике:**

- Хуманитарна, непрофитна и добровољна организација - саставни део Црвеног крста Војводине и Црвеног крста Србије.

- Непрофитни сектор који има могућност финансирања активности, програма и пројеката од донација.

- Законске обавезе врши кроз јавна овлашћења, здравствене и социјалне програме и активности, који произилазе из циљева и задатака Међународног покрета Црвеног крста.

- Наведене активности усмерене су на домицилно становништво као и на избегла, ИР лица и повратнике, као посебну социјалну групу.

- **Потребе и интереси кључног актера:**

- Смањењу броја социјално угроженог становништва

- Допринос у оснаживању социјално угрожених лица као и избеглих, ИР лица и повратника кроз реализацију специфичних програма и пројеката.

- **Капацитети кључног актера:**

- Искуство и дугогодишња традиција

- Могућност обезбеђења донација кроз систем Националног друштва ЦКС и МП ЦКЦП

- Људски ресурси - кадровски потенцијали професионалаца и мреже волонтера

- Могућност ангажовања материјално-техничких ресурса ЦКС у одговору на несреће.

- **Мотив кључног актера:**

- Допринос трајном решавању проблема избеглих, ИР лица и осталих миграната.

НАЦИОНАЛНА СЛУЖБА ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ

- **Кључни актер и његове основне карактеристике:**

- Законски основ - основана је законом, обавља послове запошљавања и то: обавештавање о могућностима за запошљавање, посредовање, саветовање о избору занимања, организовање додатног образовања и обуке и спровођење програма и мера активне политике запошљавања.

- НСЗ пружа помоћ у тражењу посла/ова, та мера одвија се кроз велики број активности и програма које укључују оцену способности и квалификација, саветовања и израду индивидуалних планова тражења посла као и посебне програме за посебно погођене групе.

- НСЗ води евиденције о лицима која траже запослење и послодавцима.

- **Потребе и интереси кључног актера:**

- Ефикасно спровођење акционог плана запошљавања, усклађивање понуде и тражње и повећање броја запослених.
- У области политике запошљавања предузимање мера борбе против незапослености, повећање обима активних мера запошљавања на тржишту рада - подршка страним инвестицијама, подршка предузетништву, подстицање оснивања малих и средњих предузећа.
- Олакшавање положаја избеглих, ИР лица и повратника на тржишту рада у циљу повећања стопе запослености и то кроз мере:
  - а) подстицање развоја предузетништва уз помоћ повољних кредита,
  - б) кроз програм самозапошљавања и
  - ц) запошљавање у пољопривреди нарочито за избегла лица из руралних средина, доделом обрадивог пољопривредног земљишта на коришћење и доделом повољних кредита за механизацију.
- Подстицање образовања младих из избеглих, ИР породица и повратника, давањем стипендија за школовање као и програми преквалификације радника којима се они усмеравају ка професијама и занимања за којима постоји тражња.

- **Капацитети кључног актера:**

- НСЗ располаже просторним капацитетима и стручним ресурсима за предузимање мера политике запошљавања.
- Финансијска средства за рад НСЗ су обезбеђена у буџету Републике Србије.
- НСЗ својим друштвеним утицајем може да обезбеди додатна финансијска средства како би се проширили програми запошљавања избеглих, ИР лица, повратника и осталих миграната.

- **Мотиви кључног актера:**

- Основни мотиви деловања НСЗ јесу друштвено-економски развој и успешно решавање проблема незапослености уопште, а тако и међу избеглим, ИР лицима и повратницима.
- Повећање броја запослених међу избеглим, ИР лицима и повратницима утиче на смањење социјалних проблема, повећање животног стандарда и тако на целокупни друштвено-економски развој средине.

ДОМ ЗДРАВЉА

- **Кључни актер и његове основне катактеристике:**

- Врши спровођење закона о здравственој заштити
- Дефинише локалне протоколе за обољења и стања која представљају водеће узроке смрти и обољења
- Спровођење програма за смањење смртности од превентабилних обољења (акутна, респираторна обољења, ТБЦ)
- Успостављање сарадње и партнерства између здравства, образовног и система безбедности невладиног и владиног сектора
- Мултимедијалне образовне кампање о здравој исхрани
- Јачање свести породице и заједнице о правима која им припадају у систему здравствене заштите
- Вршњачка едукација и пројекти из области репродуктивног здравља
- Унапређење рада Саветовалишта за младе
- Кампања против конзумирања дувана, алкохола и дроге.

- **Потребе и интереси кључног актера:**

- Смањити број здравствено угрожених лица
- Обезбедити информисаност лица о здрављу и њихово учествовање у доношењу одлука која се тичу здравља.

- **Капацитети кључног актера:**

- Радни простор здравствене установе
- Стручни медицински кадар са адекватном медицинском опремом.

- **Мотив кључног актера:**

- Решење здравствених проблема избеглих, ИР лица, повратника и осталих миграната, тј. смањити број здравствено угрожених лица.

КОМЕСАРИЈАТ ЗА ИЗБЕГЛИЦЕ И МИГРАЦИЈЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

- **Кључни актер и његове основне карактеристике:**

- основан је Законом о избеглицама за обављање стручних и других послова који се односе на збрињавање, повратак и интеграцију избеглица утврђене овим законом и с њима повезане управне послове.

- Обавља послове који се односе на утврђивање статуса избеглица, збрињавање избеглица, вођење евиденције,

- Сарађује са другим организацијама/институцијама, усклађује пружање помоћи избеглицама од стране других организација,

- Покреће иницијативе за тражење међународне помоћи

- предлаже циљеве и приоритете миграционе политике,

- обавља послове који се односе на: прикупљање, обједињавање и анализу података и показатеља за управљање миграцијама; извештавање о имиграцији и емиграцији; израду и редовно ажурирање миграционог профила Републике Србије; успостављање јединственог система за прикупљање, организовање и размену података.

- **Потребе и интереси кључног актера:**

Потреба за предузимање организованих мера на пружању помоћи усмерених на трајну интеграцију избеглица/миграната и то кроз:

- а) помоћ усмерену на стамбено збрињавање (откуп сеоских домаћинстава, доделу грађевинског материјала за започету изградњу стамбених објеката и за самоградњу),

- б) предузимање мера помоћи усмерених на повећање броја запослених и samozaposlenih међу избеглим и ИР лицима и

- ц) мере усмерене на виши степен интеграције избеглица/прогнаних/миграната у локалне средине.

- **Капацитети кључног актера:**

- Комесаријат за избеглице и миграције располаже просторним капацитетима и људским ресурсима (стручни људи спремни за ангажовање на решавању проблема избеглих и ИР лица, нарочито на њиховој трајној интеграцији у средине у којима живе)

- Располаже друштвеним утицајем неопходним за ангажовање што ширих друштвених слојева, хуманитарних организација, осталих институција и установа у циљу свеукупног побољшања услова живота миграната.

- **Мотиви кључног актера:**

- Основни мотив деловања Комесаријата јесте да допринесе побољшању социјалног и укупног друштвеног статуса породица избеглих, ИР лица, повратника и миграната.

- Већи број стамбено збринутих избеглих, прогнаних, ИР лица и повратника допринеће укупном економском и социјалном развоју Општина у Србији где су интегрисана та лица, а самим тим и бољем стандарду живота за све.

ФОНД ЗА ИЗБЕГЛА, РАСЕЉЕНА ЛИЦА И САРАДЊУ СА СРБИМА У РЕГИОНУ

- **Кључни актер и његове основне карактеристике:**

- Основан је Одлуком Скупштине АПВ.

- У складу са Одлуком о оснивању и другим актима Фонда, обезбеђује подршку избеглим, ИР лицима у њиховој интеграцији или приликом повратка у места њиховог ранијег пребивалишта.

- Кроз одређење за пружање помоћи избеглим, ИР лицима која живе на територији АПВ, покреће активности и предузима мере за обезбеђивање услова за трајну интеграцију ових лица.

- Разлози оснивања Фонда су, постојећи број избеглих и ИР лица на територији АПВ, сложеност и специфичност проблема ове популације, дужина трајања њиховог избеглиштва/расељеништва.

- **Потребе и интереси кључног актера:**

- Потреба за предузимање организованих мера на пружању помоћи усмерених на трајну интеграцију избеглих и ИР лица и то кроз:

- а) помоћ усмерену на стамбено збрињавање (откуп сеоских домаћинстава, доделу грађевинског материјала за започету изградњу стамбених објеката и за самоградњу),

- б) предузимање мера помоћи усмерених на повећање броја запослених међу избеглим и ИР лицима и

- ц) виши ниво образовања.

- У том смислу Фонд предлаже и подржава реализацију програма запошљавања (нпр. повољни кредити за развој породичног бизниса), самозапошљавања и пружање помоћи у виду стипендија за студенте и средњошколце.
- Фонд иницира и подржава активности усмерене на пружање помоћи посебно угроженим групама међу избеглим и ИР лицима, нпр. инвалиди, стара лица.
- Фонд иницира и подржава активности на обезбеђивању информисаности, а посебно о питањима повратка, интеграције и остваривању статусних права.

3.3. SWOT анализа

Анализа стања (SWOT анализа) у локалној заједници по питањима унапређења положаја миграната извршена је кроз сагледавање позитивних капацитета и слабости локалне заједнице, као и могућности и препрека са којима се суочава у свом радном окружењу.

	СНАГЕ	СЛАБОСТИ
У Н У Т Р А Ш Њ Е	• Политичка воља, подршка и воља локалне самоуправе и релевантних локалних институција да се укључе у решавање проблема миграната; • Постојање свих релевантних сектора и добра међусекторска сарадња; • Постојање Савета за миграције; • Добро организован невладин сектор; • Постојање локалних стратешких докумената; • Стручна лица, обучени кадрови и опрема у Повереништву, вишегодишње искуство; • Постојање базе податка о мигрантима; • Искуство у сарадњи са донаторима и међународним партнерима; • Резултати рада на решавању, проблема миграната постигнути до 2023. године. • Добра мрежа месних заједница; • Добра комуникација локалне самоуправе и привредника • добар географски положај и природна богатства.	• Ограничена средства локалне самоуправе; • Недостатак статистичких података о структури становништва; • Недовољна информисаност шире заједнице о питањима миграната и проблема са којима се суочавају; • Депопулација и старење становништва; • Неповољна образовна структура ове популације; • Неусклађеност школског образовног система са потребама привреде (недостатак занатлија и мајстора); • Недовољни капацитети и непознавање проблематике у раду са тражиоцима азила и мигрантима у потреби без утврђеног статуса, жртвама трговине људима; • Постојање предрасуда у локалној заједници; • Недостатак информација везаних за дијаспору.
	МОГУЋНОСТИ	ПРЕПРЕКЕ
С П О Љ А Ш Њ Е	• Постојање политичког консензуса за решавање проблема избеглих, интерно расељених лица, повратника и других миграната, као и постојање релевантних стратешких докумената; • Велика подршка КИРСа са њиховим активностима и програмима; • Доступност ЕУ фондова; • Стране директне инвестиције.	• Лоша глобална економска ситуација; • Спора имплементација националних стратегија и планова; • Постепено смањење донаторских фондова; • Недовољан број пројеката за специфичне групе (стари, инвалиди); • Тренд вишеструких повратника; • Неизвесност у погледу развоја мигрантске кризе; • Лоши билатерални односи са државама порекла миграната.

3.4. Анализа проблема са закључцима

Један од првих корака у развоју активности за реализацију ЛАПa јесте правилна и прецизна идентификација проблема као и могућих решења.

У основне проблеме миграната спадају:

- **НЕЗАПОСЛЕНОСТ** – један од најчешћих проблема код мигрантске популације, углавном због ниског степена образовања и неквалификованости; углавном раде привремене и повремене послове и/или мање плаћене послове, као и послове у тзв. "сивој зони";
- **НЕРЕШЕНО СТАМБЕНО ПИТАЊЕ** – ова проблем имају лица која живе у приватном смештају (плаћање закупа) и сопственом смештају (неусловни објекти, незавршени и/или мали објекти);
- **НИЗАК ЖИВОТНИ СТАНДАРД** – посебно низак животни стандард је карактеристичан за старачка домаћинства, самохране родитеље, породице са члановима са здравственим проблемима/инвалидитетима/сметњама у развоју и потребна им је помоћ не само око стамбеног збрињавања, већ и помоћ у виду једнократних финансијских помоћи, помоћу огревном дрвету и/или пакетима с храном;
- **ПРОБЛЕМИ ПРАВНЕ ПРИРОДЕ** – тешкоће око прибављања докумената из државе порекла, нерегулисана права из пензијског и инвалидског осигурања, укидање статуса лицима која се нису јављала на пописе избеглица а нису даље решила свој статус и пребивалиште у Србији, проблеми лица која су се вратила у државу порекла а онда опет назад у Србију обзиром да не могу више самостално да живе;
- **НЕАДЕКВАТНА СОЦИЈАЛНА И ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА** – често због наведених проблема правне природе лица не могу да остваре здравствену и друге видове заштите у Србији;
- **ОТЕЖАНО РАСПОЛАГАЊЕ ИМОВИНОМ У ЗЕМЉАМА ПОРЕКЛА** – корисници са простора бивше СФРЈ и са простора КИМ имају проблема са коришћењем и управљањем своје имовине. Код повратника по Споразуму често се јавља проблем живљена у нелегалizованим објектима и нерешени имовинско-правни односи.
- **НИЗАК НИВО ИНТЕГРИСАНОСТИ У ШИРУ ЗАЈЕДНИЦУ И ПАСИВНОСТ МИГРАНАТА** – сви наведени проблеми с којима се суочава мигрантска популација утичу директно и на низак ниво интегрисаности у локалну заједницу. Често су друштвено маргинализовани и искључени из било каквих активности, дешавања или процеса која се тичу квалитета живота у заједници. С друге стране, карактерише их и инертност која се најчешће огледа у пасивном чекању да им заједница и држава реше проблем и најчешће не показују спремност да преузму иницијативу у тражењу бољег решења како проблема који се тичу мигрантске популације, тако и проблема који се тичу опште популације;
- **ДЕМОГРАФСКИ ПРОБЛЕМИ** – спољне миграције домаћег становништва, ниска стопа наталитета, све већи раст броја оболелих од различитих тешких болести и поремећаја, одлагање рађања, неповољна старосна структура и слично, доводи до депопулације. У највећој мери иселава се младо, образовано и радно способно становништво што даље има негативне последице на понуду квалификоване радне снаге, а заједно са падом наталитета, негативно утиче на социо-економске, културне и развојне потенцијале општине.
- **НЕПОСТОЈАЊЕ ТАЧНИХ И ПРЕЦИЗНИХ ПОДАТАКА О БОЈУ МИГРАНАТА И ПРИПАДНИКА ДИЈАСПОРЕ** – без адекватних података о броју и свеукупној структури становништва које се тренутно налази у иностранству, успостављања контаката са њима, не могу на локалном нивоу ни да са осмисле и спроводе пројекти који би имали за циљ јачање веза и сарадњу са дијаспором;

- **НЕИФОРМИСАНOST ЛОКАЛНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ О ПРОБЛЕМИМА С КОЈИМА СЕ СУОЧАВА МИГРАНТСКА ПОПУЛАЦИЈА** - локална заједница није довољно упозната са проблемима с којима се суочавају, као и са њиховим правима и начинима остваривања. Посебно је проблематична ситуација кад је реч о жртвама трговине људима.

Што се тиче **решења**, односно **циљева**, наведени проблеми могу да се реше, односно њихове последице ублаже кроз:

- смањењена стопа незапослености и повећана конкурентност на тржишту рада кроз обуке и преквалификације;
- решено стамбено питања кроз програме стамбеног збрињавања;
- унапређен животни стандард решавањем приоритетних проблема запослења и становања;
- пружање правне подршке и помоћи око решавања правних проблема, проблема социјалне и здравствене заштите као и помоћ око решавања проблема располагања имовином у држави порекла;
- повећан нивоа интеграције миграната у локалној средини решавањем приоритетних проблема и повећањем стандарда и квалитета живота;
- присутан континуиран рад на свеопштем унапређењу локалне заједнице како би се смањили негативни демографски трендови, посебно исељавање становништва;
- постојање података о мигрантима и дијаспори;
- развијена свести локалне заједнице о проблемима и правима миграната.

Очигледно је да се број избеглица смањивао из године у годину, што се објашњава њиховим прихватањем држављанства Републике Србије, повратком у земље порекла (Републику БиХ и Републику Хрватску), а једним делом и одласком у треће земље. Иако више нису у евиденцији као избеглице, тиме што су постали држављани Републике Србије, њихови социјални, економски и други проблеми остали су непромењени.

Увид у приказане податке у наведеним табелама показује да је у Општини боравио велики број старијих избеглица, да је образовна структура била релативно ниска, висок проценат нерешеног стамбеног питања, као и висок проценат незапослености.

Образовна структура је измењена на боље код избеглица са простора бивше СФРЈ, у великој мери захваљујући млађим генерацијама миграната, док је нерешено стамбено питање велики проблем са којима се суочавају избегла лица и данас. Код повратника по Споразуму је о даље присутан проблем образовне структуре а самим тим и незапосленост.

Интеграција у локалну средину једна је од три опције за трајна решења за избегла и ИР лица, поред одласка у земљу порекла и исељења у треће земље.

Одлазак у треће земље, као један од начина решавања проблема избеглих више није у оптицају. Истраживања која су рађена последњих година (пре свега оно приликом последњег пописа избеглих Комесаријата за избеглице крајем 2004. године и почетком 2005. године и нека истраживања на мањем узорку појединих НВО (НСХЦ, КУТАК 022 итд) показују да око 70% испитаних има намеру да остане у Србији.

Унапређење општег положаја миграната представља један од важних циљева наше социјалне политике данас. Успешна интеграције обично се посматра у светлу стицања докумената пре свега држављанства и свих права које оно носи и што је још важније трајног смештаја и запослења односно стабилног извора прихода. Сопствени стамбени простор је најважнији предуслов интеграције избеглих, ИР лица и повратника и њихових породица, односно миграната уопште. Управо у области становања се највише испољава њихов неравноправан положај у односу на локално становништво.

Као једно од решења за успешну интеграцију миграната у локалну средину намеће се потреба за: стамбеним збрињавањем кроз програм откупа сеоских домаћинстава, адаптације старих породичних кућа, помоћ у грађевинском материјалу за завршетак започете градње, додела монтажних кућа, откуп станова, социјално становање у заштићеним условима као и финансијска помоћ за samozapoшљавање у пољопривредној производњи, услугама и занатству.

Локална самоуправа има различите капацитете за бављење унапређењем положаја миграната и активно их користи с тим циљем.

Поглавље 5.

ПРИОРИТЕТНЕ ГРУПЕ

Крајњи корисници Локалног акционог плана за управљање миграцијама на територији општине Рума за периоду од 2025. до 2029. године су:

- избегла, интерно расељена лица и повратници по основу Споразума о реадмисији у приватном смештају која немају решено трајно стамбено питање, укључујући и оне који су започели индивидуалну стамбену изградњу;
- избегла, интерно расељена лица и повратници по основу Споразума о реадмисији која немају одговарајућу стручну спрему за потребе привреде Општине Рума и којима је неопходна помоћ друштвене заједнице у самозапошљавању;
- тражиоци азила;
- ирегуларни мигранти и мигранти радници;
- припадници дијаспоре;
- жртве трговине људима.

Посебно рањиве групе у оквиру претходних приоритета су:

- самохрани родитељи;
- породице чији је члан/ови ОСИ, хронично болесна/не особе и дете/ца са сметњама у развоју;
- вишечлане и вишегенерацијске породице;
- старачка домаћинства;
- породице чији је члан смртно настрадао или нестао у сукобима на простору бивше СФРЈ или Косову и Метохији;
- породице у којима је жена носилац домаћинства;
- становници нехигијенских насеља, интерно расељена лица и/или повратници по основу Споразума о реадмисији;
- деца до 18 година без родитељске пратње из групе тражиоца азила и/или мигранти у потреби без утврђеног статуса.

Критеријуми за избор приоритетних група у оквиру Локалног акционог плана за унапређење положаја миграната су следећи:

- егзистенцијална и стамбена угроженост циљне групе;
- бројност циљне групе погођене одређеним проблемом;
- хитност решавања проблема;
- досадашњи ниво обухвата лица и групе организоване друштвеном подршком;
- истовремена погођеност циљне групе већим бројем проблема;
- мандат и одговорност локалне самоуправе у односу на проблем.

Поглавље 6.

ПОДАЦИ О МИГРАНТИМА У ОПШТИНИ РУМА

Број избеглица односно лица која су у неком моменту имала статус избеглице на територији општине Рума је знатно већи од 2154 али прецизнија евиденција не постоји управо због честих промена места пребивалишта/боравишта корисника на територији Републике Србије али и ван ње, при чему корисници нису увек у обавези да пријаве Повереништву за избеглице и миграције.

Прва избегла лица на територију Општине Рума дошла су крајем 1991. године, и то прво из Хрватске. Тада је евидентирано 3.160 избеглих лица, а након ратних дејстава у Босни и Херцеговини долазе и из те бивше југословенске републике.

До 1993. године на територији Општине Рума боравило је преко 5.000 избеглих лица. Сваке наредне године број избеглих лица се повећавао те је 1995. године на нашој територији боравило 12.105 избеглих лица, 1999. године евидентирано је око 16.000 избеглих и прогнаних лица и 362 расељена лица са територије АП КОСОВО И МЕТОХИЈА.

Табела 1. Кретање избеглих и ИРЛ и њихов однос према домицилном становништву за период 1991-1999 у Општини Рума

Бр. изб. лица / год.	1993. година	1995. година	1998. година	1999. година
Број становника	55057	55057	55057	55057
Број избеглих лица	5000	12105	16000	16362

Када се посматра однос домицилног становништва од 55.057 и избеглог становништва од 16.362 по подацима из 1999. године долазимо до закључка да је сваки трећи становник наше Општине био избегло лице, што илуструјемо **графиконом 1.**

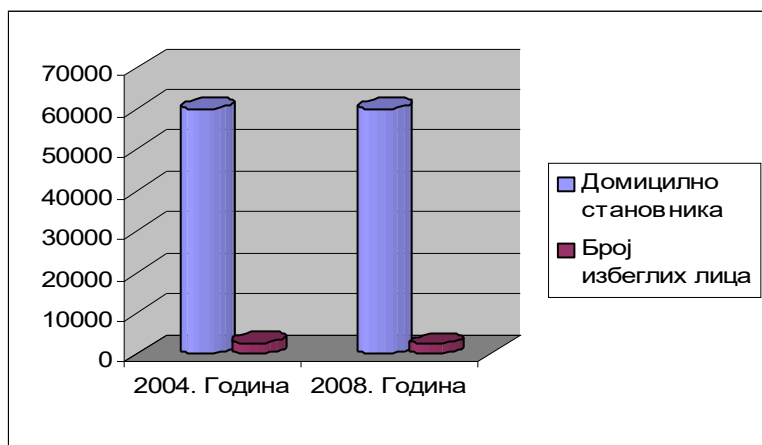

Последња ревизија избегличког статуса на територији Републике Србије извршена је од новембра 2004. до краја јануара 2005. године, те на основу исте на територији наше Општине за 2.601-но лице потврђен је избеглички статус.

Кретање избеглих и ИРЛ-ица и њихов однос према домицилном становништву у Општини Рума за период 2004-2008 године приказан је у табели 2. и графикону 2.

Табела 2.

	2004 година	2008 година
Број становника	60006	60006
Број избеглица	2601	2429

Графикон 2.

Да бисмо извели одговарајуће релеватне закључке дајемо табеларни приказ старосне, полне и образовне структуре на основу података по последњој ревизији избегличког статуса 2004. године.

Табеларни приказ броја избеглих лица по последњем попису 2004. год., критеријум старосна структура приказан у табели 3.

Табела 3. – Старосна структура

СТАРОСТ (ГОДИНЕ)	БРОЈ ИЗБЕГЛИХ ЛИЦА	%
0-7	56	2,15
8-15	245	9,42
16-25	393	15,11
26-35	328	12,61
36-55	782	30,06
56 и више	797	30,64
УКУПНО:	2601	100,00

Табеларни приказ броја избеглих лица по последњем попису 2004. год., критеријум полна структура приказан у табели 4.

Табела 4. - Полна структура избеглих лица за 2004. год.

ПОЛ	БРОЈ ИЗБЕГЛИХ ЛИЦА	%
Мушки	1224	47,06
Женски	1377	52,94
УКУПНО:	2601	100,00

Табеларни приказ броја избеглих лица по последњем попису 2004, критеријум образовна структура приказан у табели 5.

Табела 5. - Образовна структура

ШКОЛСКА СПРЕМА	БРОЈ ИЗБЕГЛИХ ЛИЦА	%
Без школе	264	10,15
Основна	629	24,18
Средња	1635	62,86
Виша	51	1,96
Висока	22	0,85
УКУПНО:	2601	100,00

Подаци на основу последње ревизије избегличког статуса на територији Републике Србије 2004. године, показују да на територији наше Општине од укупно 2601-ог лица са избегличким статусом свега 560 има стамбени смештај у сопственом власништву.

Табеларни преглед броја избеглих лица по последњем попису 2004. год., критеријум сопствени смештај приказан у табели 6.

Табела 6. – Стамбени смештај у сопственом

СМЕШТАЈ	БРОЈ ИЗБЕГЛИХ ЛИЦА	%
сопствено власништво	560	21,53
друге врсте власништва	2041	78,47
УКУПНО:	2601	100,00

Програми и пројекти који су до 2024.године реализовани за избегла и интерно расељена лица у општини Рума су следећи:

Врста пројекта/помоћи	Број породица
Грађевински материјал	244
Откуп сеоских домаћинстава	85
Монтажне куће	20
Самоградња у Хртковца	32
Економско оснаживање	63

Подаци на основу последње ревизије избегличког статуса на територији Републике Србије 2004. године, показују да на територији наше Општине од око 1600 радно способних лица са избегличким статусом свега 322 је запослено.

Табеларни преглед броја избеглих лица по последњем попису 2004. год., критеријум запосленост приказан у табели 7.

Табела 7.- запосленост

	БРОЈ ИЗБЕГЛИХ ЛИЦА	%
Заослени	322	20,12
Незапослени	1278	79,88
УКУПНО:	1600	100,00

У складу са међународним препорукама у Попису 2011. године за утврђивање укупног броја становника неког подручја примењен је концепт „уобичајеног становништва“. Према овом концепту, лице се сматра становником оног места у којем само (у случају самачког домаћинства) или са члановима свог домаћинства проводи највећи део свог времена, односно дневни/ноћни одмор, независно од тога где има пријављено пребивалиште.

Тиме су у укупно становништво одређеног места укључена лица која су у том месту живела непрекидно најмање годину дана пре критичног момента пописа, као и лица која су у том месту живела краће од 12 месеци, али с намером да у њему остану најмање годину дана.

Лица избегла са простора бивших република СФРЈ и интерно расељена лица са простора АП Косово и Метохија укључују се у укупно становништво, у складу са истим правилима.

Самим тим, на пописима становништвава није предвиђена регистрација података о избеглим и ИР лицима, као и структурне поделе ове популације.

Према садашњим подацима из базе података Повереништва за избеглице и миграције Општине Рума, број повратника по Споразуму о реадмисији има 20.

У великој мери, због свог стратешког и геополитичког положаја, Западни Балкан је постао битна тачка на једној од главних **мигранторних рута** на путу ка ЕУ. Током 2015. године, државну границу Србије прешло је више од пола милиона миграната са Блиског Истока, Азије и Африке, готово тридесет пута више у односу на целу 2014. годину. Чињеница да је од тог броја укупно поднето мање од 700 захтева за азил, говори да жељена дестинација миграната није Србија, већ државе чланице Европске уније. Овакав развој ситуације ствара притисак на институције које се баве управљањем миграцијама како у организационом тако и у финансијском погледу јер управљање миграцијама представља комплексан процес који захтева планско и организовано поступање, као и координисан приступ и континуирану сарадњу свих релевантних органа.

У општини Рума, у овом тренутку, не постоји центар за азил, односно прихватни центар. Општина се у овом тренутку не налази на транзитним рутама и на њеној територији нема регистрованих лица којима је додељен азил, миграната у потреби без утврђеног статуса или тражилаца азила.

Такође, **оружани сукоби у Украјини** који су почели 24. фебруара 2022. године, приморали су велики број украјинских држављана да напусти своје домове и оде у избеглиштво.

Влада Републике Србије донела је одлуку о привременој заштити грађана Украјине, сходно Закону о азилу, којом је избеглим особама омогућен боравак од годину дана, бесплатно образовање, здравствена заштита и укључење на тржиште рада.

На територији општине Рума у једном тренутку се налазило 9 лица која су потом напустила општину, односно Србију.

Што се тиче **трговине људима**, Уједињене нације трговину људима дефинишу као „врбовање, превоз, пребацивање, скривање и примање особа употребом силе или претњом и другим облицима присиле, отмице, преваре, обмане, злоупотребом ауторитета или положаја или другим облицима принуде у циљу сексуалног или економског искоришћавања ради стицања профита и користи трећег лица”. Искоришћавање може имати различите облике као што су сексуално искоришћавање, принудни рад, ропство и узимање органа.

Жртве трговине људима или никада не пристају на трговину, или њихов пристанак нема значаја јер је добијен коришћењем присиле или обмане. Жртве трговине људима представљају специфичну и веома угрожену и осетљиву мигрантску групу, која без своје воље мигрира са једног подручја/области на друго, било у оквиру државних граница или међународним миграцијама. Жртва трговина људима може да постане сваки појединац, без обзира на пол, узраст, територијалну припадност или државе, тако и при екстерним миграцијама када су од стране починилаца, односно извршилаца овог кривичног дела, без сагласности и против своје воље присиљене да бораве на територији друге државе. Трговина људима може али и не мора укључивати транспорт на другу локацију. Лица се могу сматрати жртвама трговине људима без обзира да ли су експлоатисана у граду где живе или су превезена са циљем њихове експлоатације, да ли су се претходно сложила да раде са трговцем људима, да ли су учествовала у извршењу кривичног дела што је дошло као последица њихове експлоатације.

Смештена на такозваној „Балканској рути“, Србија је последњих година постала важна тачка на миграционим путевима за мигранте из многих земаља Блиског истока, Африке и Азије који воде ка региону Западног Балкана и даље ка земљама западне Европе. Током овог периода, ситуација је еволуирала од ванредне кризе, која је захтевала хитно збрињавање миграната у транзиту, до оне дуготрајније природе где се све већи број ових људи налази у ситуацији продуженог боравака у Србији. Такво стање рађа плодно тле за експлоатацију миграната од стране организованих криминалних група и индивидуалних починилаца. У таквим ситуацијама линија разграничења између кријумчарења миграната и трговине мигрантима често постаје нејасна. Оно што је неспорно јесте да су за ублажавање ризика од трговине људима за потенцијалне жртве међу мигрантским становништвом и решавање њихових потреба неопходни усклађен и координисан приступ, као и успостављање сарадње различитих институција, како оних на централном, тако и оних на локалном нивоу. Уколико се то не уради, постоји ризик да се занемари рањивост знатног дела људи који лако могу да постану плен у праксама трговине људима. У том смислу је важно разумети да рад на идентификацији и заштити жртава трговине људима не представља само вид пружања хуманитарне помоћи овој групи људи, већ и спречавање даљег развоја криминалних активности и претварања хуманитарне кризе у безбедносну².

Подаци о евентуалним жртвама трговине људима на територији општине Рума нису доступни у периоду израде ЛАП.

Према Закону о дијаспори и Србима у региону (члан 2. став 1), **дијаспора** обухвата држављане Републике Србије који живе у иностранству, припаднике српског народа и исељенике са

² Видети више у Уред специјалног представника и координатора ОЕБС-а за борбу против трговине људима (2017): Од прихвата до признавања: идентификовање и заштита жртава трговине људима у мјешовитим миграционим токовима - Усредсређеност на објекте за прву идентификацију и прихват избјеглица и миграната у региону ОЕБС-а, доступно на: <https://www.osce.org/files/f/documents/5/e/399206.pdf>, [приступљено 10.08.2022].

територије Републике Србије и из региона, као и њихове потомке. Према томе, дијаспору чине сви припадници српског народа и лица српског порекла, независно од места рођења и дужине боравка у иностранству. Српска дијаспора није хомогена група и обухвата неколико генерација миграната као што су радни мигранти од 1960-их надаље, избеглице из 1990-их, као и талас високообразованих млађих емиграната који су недавно напустили земљу у потрази за бољим економским приликама у иностранству.

Према уделу припадника дијаспоре у односу на укупан број становника у држави, Република Србија спада у ред земаља са изузетно бројном дијаспором, јер се процењује да ван државе живи око 4,5–5 милиона становника. Овако велики број припадника дијаспоре у иностранству и Срба у региону резултат је дуге историје иселавања становништва из различитих разлога у различитим периодима, од економских, политичких, верских, културних, породичних разлога, па до присилних миграција и иселавања пред насиљем и прогоном.

Дијаспора као агент развоја - Дијаспора може имати кључну улогу у садашњем и будућем развоју локалне заједнице, пре свега преко инвестирања и трансфера знања. Сагледава се као важан канал који олакшава двосмерни проток капитала – социјалног, односно хуманог, интелектуалног, политичког, културног и финансијског. Мигранти представљају мостове који повезују места порекла и дестинације, који могу да унапреде дијалог захваљујући транснационалним везама које одржавају, преношењем знања и искуства и финансијским ресурсима којима могу побољшати стање у локалној заједници. На тај начин помажу остваривању сарадње и подстичу развојне идеје. Спона је најјача на локалу, односно друштвена мрежа је најгушћа и жеља за улагањем властитих ресурса најснажнија када се ради о блиској средини и конкретним људима којима је подршка неопходна. За овако нешто треба да постоји системска подршка државе, и на националном и на локалном нивоу.

За активирање потенцијала и успостављање сарадње са дијаспором, неопходно је прво мапирање дијаспоре и постојећих удружења, али су нужне и опсежне консултације са припадницима дијаспоре пре него што се приступи конкретним облицима сарадње. Неопходно је да се препознају и мапирају постојеће иницијативе дијаспоре – програми, мреже, удружења, стручни и пословни клубове у заједници и земљама дестинације; и пронађу начини да се подрже и повежу са развојним потребама локалне заједнице. Због тога је потребно успоставити чвршћу сарадњу локалних органа надлежних за привреду и економију, као и органа локалне власти надлежних за образовање како би се мапирани чланови локалне дијаспоре и на основу њихових ресурса развиле политике подстицајне за укључивање локалне дијаспоре у економски развој општине и развој компетенција.

Како локална заједница да развија сарадњу са дијаспором:

- Идентификовати кључне развојне приоритете и конкретне пројекте како би се направио заједнички програм са дијаспором
- Дефинисати и идентификовати дијаспору
- Идентификовати партнере у дијаспори и препознати њихове интересе
- Идентификовати како и где дијаспора може да да специфичан допринос развоју локалне заједнице
- Развити подстицаје који ће привући дијаспору да учествује у развојним програмима
- Идентификовати главне препреке сарадњи са дијаспором
- Изабрати адекватне друштвене мере и политике
- Изградити капацитете ЈЛС да ради са дијаспором
- Осигурати кохерентност политика дијаспоре и локалне заједнице

Локалне политике које укључују миграције у развојну компоненту као и стварање повољног амбијента за мигрантски капитал ће довести до интензивнијег развоја саме локалне средине. Показана је потреба за мерама политике према миграцијама на локалном нивоу, који је препознат као субјект спровођења миграционе политике. Управљање миграцијама становништва треба да садржи најцелисходнији одговор како да миграције постану покретач развоја неразвијених и региона у развоју. Циљ је да се миграције перципирају и реализују не као претња, већ као шанса за развој од локалног до националног нивоа Србије.

Међутим, евидентан је мањак информација и званичних података о броју и структури учесника циркуларних миграција, броју лица у дијаспори, као и званичних контаката са тим лицима или организацијама у иностранству. Општина ће се залагати да се у будућности отворе званични канали комуникације са лицима/организацијама у дијаспори, покушаће да дође до званичних података и потенцијално именује лице/оформи тело које ће се бавити одржавањем сталних канала комуникације, као и да евентуално организује догађаје где ће се та лица/организације окупити у матици.

Усвајањем Локалног акционог плана за управљање миграцијама, формирањем тимова за праћење и мапирање дијаспоре као и за мапирање и праћење циркуларних миграција отвара се могућност институционалне синергије, а која ће дати резултате у виду спровођења и унапређења сарадње дијаспоре и матице и подстицање транснационалног предузетништва, стварања услова за праћење, подстицање и подршку циркуларним и повратним миграцијама, стварања услова за ефикасније управљање унутрашњим миграционим токовима.

Поглавље 7.

ОПШТИ И СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ

Општи циљ Локалног акционог плана је управљање миграцијама на свеобухватан начин како би се створили услови за испуњење секторских циљева као што су: заштита права миграната, стварање амбијента за коришћење позитивних развојних потенцијала миграција и дијаспоре и ублажавање негативних ефеката одлива становништва.

На основу овако постављеног општег циља, формулисани су специфични циљеви који су релевантни за остваривање општег циља у периоду од 2025. до 2029.године.

Специфични циљ 1: У периоду од 2025. до 2029.године стамбено збринути најмање 15 породица избеглих, ИР лица и повратника кроз пројекте откупа сеоских кућа или других одговарајућих непокретности са мали грантом грађевинског материјала за адаптацију непокретности;

Специфични циљ 2: У периоду од 2025. до 2029.године стамбено збринути најмање 50 породица избеглих, ИР лица и повратника кроз пројекте доделе пакета грађевинског материјала за завршетак започетог стамбеног објекта или адаптацију постојећег;

Специфични циљ 3: У периоду од 2025. до 2029.године економски оснажити најмање 25 породица избеглих, ИР лица и повратника кроз програме доходних активности;

Специфични циљ 4: У периоду од 2025. до 2029.године створити услове за јачање толеранције, комуникације и разумевања културолошких различитости и отклањање предрасуда према азилантима/мигрантима кроз низ едукативних, спортских, културно-уметничких и других сличних активности;

Специфични циљ 5: Успоставити и ојачати везе и сарадњу са припадницима дијаспоре на територији општине Рума, пре свега кроз идентификацију истих и креирање базе података и корисника, организовање састанака и сусрета са представницима ЈЛС;

Специфични циљ 6: Ојачати капацитете ЈЛС и успоставити повољну климу за развој предузетништва у циљу ублажавања негативних ефеката одлива становништва;

Специфични циљ 7: Умрежити локалне институције и све релевантне органе које се баве трговином људима, континуирано подизати нивоа свести грађана кроз трибине и медијске кампање о томе како препознати трговину људима и коме се обратити.

Поглавље 8.

АКТИВНОСТИ – ЗАДАЦИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ЛАП-а

Специфични циљ 1:

У периоду од 2025. до 2029. године стамбено збринути најмање 15 породица избеглих, ИР лица и повратника кроз пројекте откупа сеоских кућа/одговарајућих непокретности са малим грантом грађевинског материјала

Активност	Време/ период	Резултати	Индикатори	Ресурси	Одговорни актер	Партнери
1. Обезбеђивање средстава за јавне позиве	45 дана	Одобрена/издвојена средства	Потписани уговор између ЛС и КИРС/ других донатора, Одлука о буџету ЛС	Издвојена средства из буџета ЛС и средства са других нивоа власти и донатора	Представници локалне власти	КИРС и други донатори
2. Формирање Комисије за избор корисника	15 дана	Формирана Комисија	Решење о формирању Комисије	Људски расположиви ресурси	Локална самоуправа – председник општине	Повереништво, КИРС
3. Усвајање Правилника и расписивање Јавног позива, пријава корисника	45 дана	Усвојен Правилник, расписан ЈП, прикупљене пријаве	Потписан Правилник и објављен Јп, записници, пристигле пријаве корисника на ЈП	Људски расположиви ресурси	Комисија за откуп стамбених објеката	Повереништво, КИРС
4. Теренски обиласци предложених непокретности	20 дана	Утврђено стања објеката предложених за откуп	Записници и фотографије са терена	Људски расположиви ресурси	Комисија за избор корисника	Повереништво, КИРС
5. Избор корисника и објављивање Прелиминарне листе и Одлуке о додели помоћи	45 дана	Извршен избор корисника	Записници, Одлуке	Људски ресурси	Комисија за избор корисника	Повереништво, КИРС
6. Потписивање купопродајних Уговора	30 дана	Додељена непокретност корисницима	Потписани Уговори	Људски расположиви ресурси	Корисници, председник општине	Повереништво, КИРС, Јавни бележник
7. Спровођење ЈН за избор добављача за мали грант	45 дана	Изабран понуђач	Потписан Уговор са добављачем	Људски расположиви ресурси	Служба за Јавне набавке	Повереништво, КИРС
8. Потписивање Уговора са корисницима	15 дана	Потписан Уговор о донацији	Уговор	Људски расположиви ресурси	Председник општине, корисници	Повереништво, Комисија за избор корисника
9. Испорука малог гранта	30 дана	Додељена помоћ	Испоручен ГМ, потписане отпремнице	Људски расположиви ресурси	Комисија за откуп стамбених објеката	Повереништво, КИРС, Канцеларија за ЈН

Све активности и мере у оквиру специфичног циља 1. доприносе остваривању Циљева одрживог развоја Агенде 2030 и Глобалног компакта за миграције:

↓ Допринос ЦОР Агенда 2030	↓ Веза са Глобалним компактом о сигурним, уређеним и регуларним миграцијама
Циљ 1 - Свет без сиромаштва Потциљ 1.4, 1. а	Циљ 2. - Смањивање негативних покретача и структуралних фактора који приморавају људе да напуштају своје државе порекла
Циљ 10 - Смањење неједнакости Потциљ 10.7.	Циљ 7. - Проучавање и смањивање фактора рањивости у миграцијама
Циљ 11 - Учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, прилагодљивим и одрживим Потциљ 11.1	Циљ 21: Сарадња на олакшавању сигурног и достојанственог повратка и реадмисије, као и одрживе реинтеграције
Циљ 17 - Партнерством до циља Потциљ 17.16.	

Специфични циљ 2:

У периоду од 2025. до 2029.године стамбено збринути најмање 50 породица избеглих, ИР лица и кроз пројекте доделе пакета грађевинског материјала за адаптацију или завршетак непокретности

Активност	Време/ период	Резултати	Индикатори	Ресурси	Одговорни актер	Партнери
1. Обезбеђивање средстава за јавне позиве	45 дана	Одобрена/издвојена средства	Потписани уговор између ЛС и КИРС/ других донатора, Одлука о буџету ЛС	Издвојена средства из буџета ЛС и средства са других нивоа власти или донатора	Представници локалне власти	КИРС и други донатори
2. Формирање Комисије за избор корисника	15 дана	Формирана Комисија	Решење о формирању Комисије	Људски расположиви ресурси	Локална самоуправа – председник општине	Повереништво, КИРС
3. Усвајање Правилника и расписивање Јавног позива, пријављивање корисника	45 дана	Усвојен Правилник, расписан ЈП, прикупљене пријаве	Потписан Правилник и објављен Јп, записници, пристигле пријаве корисника на ЈП	Људски расположиви ресурси	Комисија за избор корисника	Повереништво, КИРС
4. Теренски обиласци кућа	30 дана	Утврђено стање објеката за које се стражи помоћ	Теренски извештаји	Људски расположиви ресурси	Комисија за избор корисника	Повереништво, КИРС
5. Избор корисника, објављивање Прелиминарне листе и Одлуке о додели помоћи	45 дана	Изабрани корисници	Записници, Предлог листе, Коначна листа и Одлуке	Људски ресурси	Комисија за избор корисника	Повереништво, КИРС
7. Спровођење ЈН за избор добављача за испоруку ГМ	45 дана	Изабран понуђач	Потписан Уговор са добављачем	Људски расположиви ресурси	Служба за Јавне набавке	Повереништво, КИРС
8. Потписивање Уговора са корисницима	15 дана	Потписан Уговор о донацији	Уговор	Људски расположиви ресурси	Председник општине, корисници	Повереништво, Комисија за избор корисника
9. Испорука грађевинског материјала	30 дана	Додељена помоћ	Испоручен грађевински материјал, потписане отпремнице	Људски расположиви ресурси	Комисија за избор корисника	Повереништво, КИРС, Канцеларија за ЈН

Све активности и мере у оквиру специфичног циља 2. доприносе остваривању Циљева одрживог развоја Агенде 2030 и Глобалног компакта за миграције:

↓ Допринос ЦОР Агенда 2030	↓ Веза са Глобалним компактом о сигурним, уређеним и регуларним миграцијама
Циљ 1 - Свет без сиромаштва Потциљ 1.4.	Циљ 2. - Смањивање негативних покретача и структуралних фактора који приморавају људе да напуштају своје државе порекла
Циљ 10 - Смањење неједнакости Потциљ 10.7.	Циљ 7. - Проучавање и смањивање фактора рањивости у миграцијама
Циљ 11 - Учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, прилагодљивим и одрживим Потциљ 11.1.	Циљ 21: Сарадња на олакшавању сигурног и достојанственог повратка и реадмисије, као и одрживе реинтеграције
Циљ 17 - Партнерством до циља Потциљ 17.16.	

Специфични циљ 3:

У периоду од 2025. до 2029.године економски оснажити најмање 25 породица избеглих, ИР лица и повратника кроз програме доходовних активности

Активност	Време/ период	Резултати	Индикатори	Ресурси	Одговорни актер	Партнери
1. Обезбеђивање средстава за јавне позиве	45 дана	Одобрена/издвојена средства	Потписани уговор између ЛС и КИРС/ других донатора, Одлука о буџету ЛС	Издвојена средства из буџета ЛС и средства са других нивоа власти или донатора	Представници локалне власти	КИРС и други донатори
2. Формирање Комисије за избор корисника	15 дана	Формирана Комисија	Решење о формирању Комисије	Људски расположиви ресурси	Локална самоуправа – председник општине	Повереништво, КИРС
3. Усвајање Правилника и расписивање Јавног позива, пријављивање корисника	45 дана	Усвојен Правилник, расписан ЈП, прикупљене пријаве	Потписан Правилник и објављен Јп, записници, пристигле пријаве корисника на ЈП	Људски расположиви ресурси	Комисија за избор корисника	Повереништво, КИРС
4. Обилазак породица које су се пријавиле	45 дана	Утврђен степен угрожености и услови за бављење делатности за коју се тражи помоћ	Записник са терена	Људски расположиви ресурси	Комисија за избор корисника	Повереништво, КИРС
5. Избор корисника, објављивање Прелиминарне листе и Одлуке о додели помоћи	45 дана	Извршен избор корисника	Записници, Одлуке	Људски ресурси	Комисија за избор корисника	Повереништво, КИРС
6. Спровођење поступка Јавне набавке за избор добављача	45 дана	Сprovedена Јавна набавка	Изабран понуђач	Људски расположиви ресурси	Службеник за Јавне набавке	Повереништво,
7. Потписивање Уговора са корисницима	15 дана	Потписан Уговор о донацији	Уговор	Људски расположиви ресурси	Председник општине, корисници	Повереништво, Комисија за избор корисника
8. Испорука помоћи (опreme, материјала, алата)	30 дана	Подељена помоћ	Испоручен грађевински материјал, потписане отпремнице	Људски расположиви ресурси	Комисија за избор корисника	Повереништво, Канцеларија за ЈН

Све активности и мере у оквиру специфичног циља 3. доприносе остваривању Циљева одрживог развоја Агенде 2030 и Глобалног компакта за миграције:

↓ Допринос ЦОР Агенда 2030	↓ Веза са Глобалним компактом о сигурним, уређеним и регуларним миграцијама
Циљ 1 - Свет без сиромаштва Потциљ 1.2.	Циљ 2. - Смањивање негативних покретача и структуралних фактора који приморавају људе да напуштају своје државе порекла
Циљ 8 - Промовисати инклузиван и одржив економски раст, запосленост и достојанствен рад за све Потциљ 8.3. и 8.6.	Циљ 6. - Олакшавање поштеног и праведног запошљавања и омогућавање услова за достојанствен рад
Циљ 10 - Смањење неједнакости Потциљ 10.2. и 10.7.	Циљ 7. - Проучавање и смањивање фактора рањивости у миграцијама
Циљ 17 - Партнерством до циља Потциљ 17.16.	Циљ 16. - Оснаживање миграната и друштва да остваре пуну укљученост и друштвену кохезију
	Циљ 18. - Улагање у развој вештина и олакшавање међусобног признавања вештина, квалификација и компетенција
	Циљ 21: Сарадња на олакшавању сигурног и достојанственог повратка и реадмисије, као и одрживе реинтеграције

Специфични циљ 4:

У периоду од 2025. до 2029.године континуирано радити на стварању услова за јачање толеранције, комуникације и разумевања културолошких различитости и отклањање предрасуда према мигрантима кроз низ едукативних, спортских, културно-уметничких радионица и других сличних активности

Активност	Време/ период	Резултати	Индикатори	Ресурси	Одговорни актер	Партнери
1. Обезбеђивање средстава активности	45 дана	Одобрена/издвојена средства	Потписани уговор између ЛС и КИРС/ других донатора, Одлука о буџету ЛС	Издвојена средства из буџета ЛС и средства са других нивоа власти или донатора	Представници локалне власти	КИРС и други донатори
2. Презентација активност и и јавно оглашавање путем медија	Континуирана активност	Одржавање презентација и јавност упозната са планираним активностима	Број учесника на одржаним презентацијама, број објава у медијима	Људски ресурси	Локална самоуправа	Повереништво Савет за миграције КИРС ЦСР НВО
3. Формирање Комисије/тима за реализацију пројекта	15 дана	Формирана Комисија / тим	Решење о формирању	Људски ресурси	Локална самоуправа	Повереништво, Савет за миграције КИРС, ЦСР, НВО
4. Одабир полазника обуке, просторије и предавача	30 дана	Одабрани учесници, тренери и просторије	Листе присутности, потписани уговори о сарадњи	Људски ресурси Технички ресурси	Комисија / пројектни тим	Повереништво, Савет за миграције КИРС, ЦСР, НВО
5. Одржавање округлих столова/семинара /састанака на тему миграната	Континуирана активност	Одржани округли столови/семинари/састанци	Извештаји са округлих столова/семинара /састанака	Људски ресурси, Технички ресурси	Комисија / пројектни тим	Повереништво Савет за миграције КИРС ЦСР НВО
6. Медијска презентација с циљем промоције пројекта	Континуирана активност	Јавност упозната са активностима	Новински чланци, тв прилози, интернет материјал	Људски ресурси, медији	Локална самоуправа, пројектни тим	Повереништво

Све активности и мере у оквиру специфичног циља 4. доприносе остваривању Циљева одрживог развоја Агенде 2030 и Глобалног компакта за миграције:

↓ Допринос ЦОР Агенда 2030	↓ Веза са Глобалним компактом о сигурним, уређеним и регуларним миграцијама
Циљ 4. Обезбедити инклузивно и квалитетно образовање и промовисати могућности целоживотног учења Потциљ 4.7.	Циљ 15. - Омогућавање приступа основним услугама за мигранте
Циљ 10 - Смањење неједнакости Потциљ 10.2. и 10.7.	Циљ 16. - Оснаживање миграната и друштва да остваре пуну укљученост и друштвену кохезију
Циљ 16 - Промовисати мирољубива и инклузивна друштва за одрживи развој, обезбедити приступ правди за све и изградити ефикасне, поуздане и инклузивне институције на свим нивоима Потциљ 16.1, 16.3, 16.6, 16.6.	Циљ 17. - Елиминисање свих облика дискриминације и промовисање јавног дискурса заснованог на доказима ради обликовања перцепције миграција
Циљ 17 - Партнерством до циља Потциљ 17.16.	

Специфични циљ 5:

У периоду од 2025. до 2029.године успоставити и ојачати везе и сарадњу са припадницима дијаспоре

Активност	Време/ период	Резултати	Индикатори	Ресурси	Одговорни актер	Партнери
1. Успостављање сарадње и трајне комуникације, размена сазнања и информација са Министарством спољних послова и другим релевантним институцијама	Континуирана активност	Остварени контакти, успостављена сарадња, размењени подаци	Одржани састанци, записници, потписани споразуми о сарадњи	Људски ресурси	Локална самоуправа, МСП	Повереништво, КИРС, Савет за миграције
2. Формирање тима за спровођење пројеката	15 дана	Формиран тим	Решење о формирању тима	Људски ресурси	Локална самоуправа	Повереништво, Савет за миграције
3. Формулисање начина прикупљања података и креирање базе података	Континуирана активност	Креирана база	Подаци унети у базу	Људски ресурси	Локална самоуправа, пројектни тим	Повереништво, Савет за миграције
4. Успостављање контаката и организовање састанака са заједницама у иностранству и припадницима дијаспоре	Континуирана активност	Успостављене везе, размењене информације и планови, договорена будућа сарадња	Извештаји и записници са састанака	Људски ресурси	Локална самоуправа, пројектни тим, припадници дијаспоре	Повереништво, Савет за миграције
5. Медијска презентација с циљем промоције пројекта	Континуирано по активнос тима	Јавност упозната са активностима	Новински чланци, тв прилози, интернет материјал	Људски ресурси, медији	Локална самоуправа, пројектни тим	Повереништво Савет за миграције

Све активности и мере у оквиру специфичног циља 5. доприносе остваривању Циљева одрживог развоја Агенде 2030 и Глобалног компакта за миграције:

↓ Допринос ЦОР Агенда 2030	↓ Веза са Глобалним компактом о сигурним, уређеним и регуларним миграцијама
Циљ 1 - Свет без сиромаштва Потциљ 1. а	Циљ 1. - Прикупљање и коришћење тачних и разврстаних података као основа за политике засноване на доказима
Циљ 10 - Смањење неједнакости Потциљ 10.7.	Циљ 2. - Смањивање негативних покретача и структуралних фактора који приморавају људе да напуштају своје државе порекла
Циљ 17 - Партнерством до циља Потциљ 17.16. и 17.18.	Циљ 3. - Пружање тачних и благовремених информација током свих миграционих фаза
	Циљ 19. - Стварање услова за мигранте и заједнице у дијаспори да у потпуности допринесу одрживом развоју у свим државама
	Циљ 23. - Јачање међународне сарадње и глобалних партнерстава за сигурне, уређене и регуларне миграције

Специфични циљ 6:

У периоду од 2025. до 2029. године, ојачати капацитете ЈЛС и успоставити повољнију климу за развој предузетништва у циљу ублажавања негативних ефеката одлива становништва – активности усагласити са Стратегијом развоја општине Рума

Активност	Време/ период	Резултати	Индикатори	Ресурси	Одговорни актер	Партнери
1.Стручно усавршавање и едукација запослених у јавном сектору	Континуирана активност	Обучен кадар	Број спроведених тренинга и обука	Људски ресурси	Локална самоуправа	Повереништво, Савет за миграције, КИРС,ЦСР,НВО
2.Едукација и информисање предузетника	Континуирана активност	Информисани и едуковани предузетници	Број одржаних састанака, радионица, предавања	Људски ресурси	Локална самоуправа	Повереништво, Савет за миграције, КИРС,ЦСР,НВО Локални медији
3. Медијска презентација с циљем промоције пројекта	Континуирана активност	Јавност и предузетници упозната са активностима	Новински чланци, тв прилози, интернет материјал	Људски ресурси, медији	Локална самоуправа	Повереништво, Савет за миграције, КИРС,ЦСР,НВО Локални медији

Све активности и мере у оквиру специфичног циља 6. доприносе остваривању Циљева одрживог развоја Агенде 2030 и Глобалног компакта за миграције:

↓ Допринос ЦОР Агенда 2030	↓ Веза са Глобалним компактом о сигурним, уређеним и регуларним миграцијама
Циљ 10 - Смањење неједнакости Потциљ 10.7.	Циљ 2. - Смањивање негативних покретача и структуралних фактора који приморавају људе да напуштају своје државе порекла
Циљ 17 - Партнерством до циља Потциљ 17.9. и 17.16.	Циљ 6. - Олакшавање поштеног и праведног запошљавања и омогућавање услова за достојанствен рад
	Циљ 16. - Оснаживање миграната и друштва да остваре пуну укљученост и друштвену кохезију
	Циљ 23: Јачање међународне сарадње и глобалних партнерстава за сигурне, уређене и регуларне миграције

Специфични циљ 7:

У периоду од 2025. до 2029. године, умрежити локалне институције и релевантне органе који се баве трговином људима, подизање нивоа свести грађана о појму и препознавању трговине људима кроз трибине и медијске кампање

Активност	Време/ период	Резултати	Индикатори	Ресурси	Одговорни актер	Партнери
1.Одржавање састанака са релевантним локалним актерима	Континуирана активност	Одржани састанци, успостављена сарадња, размењене информације, испланиране активности, идентификовани проблеми и предложена решења	Број одржаних састанака, записници	Људски ресурси	Локална самоуправа	Повереништво, Савет за миграције, Полицијска управа КИРС,ЦСР,НВО
2.Едукација и информисање заједнице кроз обуке, трибине и тренинге	Континуирана активност	Информисани и едуковани предузетници	Број одржаних састанака, обука, трибина и тренинга	Људски ресурси	Локална самоуправа	Повереништво, Савет за миграције, Полицијска управа КИРС,ЦСР,НВО Локални медији
3. Медијска презентација с циљем промоције пројекта	Континуирана активност	Јавност упозната са активностима и едукована на тему трговине људима и превенције исте	Новински чланци, тв прилози, интернет материјал	Људски ресурси, медији	Локална самоуправа	Повереништво, Савет за миграције, КИРС,ЦСР,НВО Локални медији

Све активности и мере у оквиру специфичног циља 7. доприносе остваривању Циљева одрживог развоја Агенде 2030 и Глобалног компакта за миграције:

↓ Допринос ЦОР Агенда 2030	↓ Веза са Глобалним компактом о сигурним, уређеним и регуларним миграцијама
Циљ 10 - Смањење неједнакости Потциљ 10.7.	Циљ 2. - Смањивање негативних покретача и структуралних фактора који приморавају људе да напуштају своје државе порекла
Циљ 16 - Промовисати мирољубива и инклузивна друштва за одрживи развој, обезбедити приступ правди за све и изградити ефикасне, поуздане и инклузивне институције на свим нивоима Потциљ 16.1, 16.3, 16.6, 16. а, 16.б.	Циљ 7. - Проучавање и смањивање фактора рањивости у миграцијама
Циљ 17 - Партнерством до циља Потциљ 17.16.	Циљ 10. - Спречавање, сузбијање и искорењивање трговине људима у контексту међународних миграција

Поглавље 9.

РЕСУРСИ / БУЏЕТ

Детаљан годишњи буџет за сваку следећу годину примене ЛАП-а биће урађен на основу разрађених годишњих планова за те године.

Средства за реализацију овог ЛАП-а обезбеђиваће се из различитих извора:

- буџета локалне самоуправе,
- буџета Републике Србији (преко Комесаријата за избеглице и миграције РС, надлежних министарстава и институција),
- донаторских буџета, односно помоћу пројеката који ће се развити на основу овог ЛАП-а,
- из других доступних извора.

Поглавље 10.

АРАНЖМАНИ ЗА ПРИМЕНУ

Аранжмани за примену ЛАП-а у Општини Рума обухватају локалне структуре и различите мере и процедуре које ће осигурати његово успешно спровођење. У оквиру локалних структура, разликују се:

- Структуре за управљање процесом примене ЛАП-а и
- Структуре које су оперативне и примењују ЛАП.

Структуру за управљање процесом примене ЛАП-а, након његовог усвајања представљаће Савет за управљање миграцијама и трајна решења, који је учествовао у његовој изради.

Савет за управљање миграцијама и трајна решења, као управљачка структура има следеће задатке:

- У потпуности одговара за вођење целокупног процеса примене ЛАП-а;
- Именује локалне тимове за управљање пројектима који настану као резултат операционализације ЛАП-а;
- Управља процесом праћења (мониторинга) и оцењивања успешности (евалуације) ЛАП-а;

- Обезбеђује приступ и прикупљање свих података и информација у електронској форми од сваког актера-учесника у процесу унапређења положаја различитих категорија миграната;
- Одржава контакте са свим учесницима у реализацији ЛАП-а;
- Одржава контакте са јавношћу и доносиоцима одлука у локалној самоуправи.

Оперативну структуру за примену овог ЛАП-а чиниће институције, организације и тимови формирани у циљу непосредне реализације плана и пројекта развијених на основу ЛАП-а. У складу са ЛАП-ом, биће реализована подела улога и одговорности међу различитим актерима у локалној заједници - партнерима у реализацији. Сваки актер ће у складу са принципом јавности и транспарентности рада водити одговарајућу евиденцију и документацију и припремати периодичне извештаје о раду. Извештаји ће бити полазна основа за праћење и оцењивање успешности рада.

Оперативна структура за примену ЛАП-а има следеће задатке и одговорности:

- Реализација ЛАП-а;
- Непосредна комуникација са корисницима/цама услуга које се обезбеђују ЛАП-ом;
- Редовно достављање извештаја координатору Радне групе о свим активностима на спровођењу ЛАП-а;
- Учешће у евентуалним обукама за унапређење стручности и компетенција за спровођење задатака ЛАП-а;
- Унапређење процеса примене ЛАП-а у складу са сугестијама и препорукама управљачке структуре.

Управљачка и оперативна структура ће развити план и механизме међусобне комуникације, пратиће успешност размене информација и ефикасност комуникације у односу на очекиване резултате примене Локалног плана. План комуникације управљачке и оперативне структуре уредиће време и начине размене информација и предузимања одговарајућих акција. Годишње планове ће усвајати Скупштина Општине Рума (или други надлежни орган локалне самоуправе).

Поглавље 11.

ПРАЋЕЊЕ И ОЦЕНА УСПЕШНОСТИ

• **Циљ праћења и оцене успешности (мониторинга и евалуације ЛАП-а)** је да се систематично прикупљају подаци, прати и надгледа процес примене и процењује успех ЛАП-а ради предлагања евентуалних измена у активностима на основу налаза и оцена.

• **Временски оквир:** Мониторинг (као систематски процес прикупљања података) спроводи се континуирано и дугорочно за период 2025. – 2029 .године.

Евалуација (као анализа података и доношење оцене о успешности) вршиће се периодично - једном годишње и подносиће се извештај Скупштини Општине Рума. Финална еволуација обавиће се на крају 2029. године.

• **Предмет мониторинга и евалуације:** Мониторинг и евалуација укључују целовито сагледавање испуњења активности - задатака и специфичних циљева.

• **Кључни индикатори утицаја** за праћење и оцењивање успешности примене ЛАП-а ће бити следећи:

- Број нових услуга-локалних мера/ програма за мигранте и дијаспору;
- Обухват миграната новим услугама и мерама ;
- Структура корисника/ца услуга и програма;
- Ниво укључености различитих актера у пружању услуга мигрантима у локалној заједници;

- Обим финансијских средстава издвојених за услуге мигрантима;
  - Структура финансијских средстава издвојених за услуге мигрантима (буџет локалне самоуправе, донаторска средства и други извори);
  - Количина информација о члановима дијаспоре, њиховој структури и потенцијалним повратницима.
- **Методe и технике мониторинга и евалуације:** За успешно обављање мониторинга и евалуације користиће се стандардни сет алата међу којима су: евидентирање корисника, интервјуи са корисницима (упитници, разговори, анкете), извештавање и др.

САДРЖАЈ

Шта је Локални акциони план за управљање миграцијама на територији општине Рума?.....	2
Захвалност учесницима у процесу локалног акционог планирања.....	6
Резиме.....	7
Поглавље 1: Основни подаци о Општини Рума.....	9
Поглавље 2: Општи положај миграната	10
Поглавље 3: Анализа стања.....	11
3.1. Анализа релевантне документације.....	11
3.2. Анализа заинтересованих страна.....	14
3.3. SWOT анализа.....	18
3.4. Анализа проблема са закључцима.....	20
Поглавље 5: Приоритне групе	21
Поглавље 6: Подаци о мигрантима у Општини Рума.....	22
Поглавље 7: Општи и специфични циљеви.....	27
Поглавље 8: Активности – Задаци за реализацију ЛАП-а.....	28
Поглавље 9: Ресурси / Буџет.....	40
Поглавље 10: Аранжмани за примену.....	40

Поглавље 11: Праћење и оцена успешности.....	41
Садржај :	42